

**ÖZELLEŞTİRMEYE
KARŞI
KİT'LERİ ve
SOSYAL DEVLETİ
KORUMAK ve GELİŞTİRMEK**

38.6046
ZE
008
649

TÜRK-İŞ ARAŞTIRMA MERKEZİ

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi

**ÖZELLEŞTİRMEYE
KARŞI
KİT'LERİ VE SOSYAL
DEVLETİ
KORUMAK
VE
GELİŞTİRMEK**

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU

ARAŞTIRMA MERKEZİ

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi

Tarih:.....

Demirbaş No:...6699

Tecrübe No: 338.604600

1998

Bilgi sayına işlenmiştir.

- Türk-İş Dergisi ekidir.
- Başak Matbaasında dizilmiş ve basılmıştır.
Aralık 1998
- Yazışma ve Bilgi için:
TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi
Bayındır Sokak No:10
06410 Yenışehir / Ankara
Tel : 433 31 25 - Fax : 433 68 09

İÇİNDEKİLER

SAYFA

BÖLÜM 1 :NASIL BİR EKONOMİDE ÖZELLEŞTİRME?	7
A) YATIRIM YAPMAYI UNUTMUŞ BİR KAMU KESİMİ.....	7
B) KAMU VE KİT YATIRIMLARININ AZALMASI.....	21
C) DEVLETİN KÜÇÜLTÜLMESİ DEĞİL, BÜYÜTÜLMESİ GEREKİYOR!.....	24
BÖLÜM 2 : KİT'LERE VE ÖZELLEŞTİRMEYE YÖNELİK İDDİALAR DOĞRU MU?	26
A) KİT'LERİN EKONOMİDEKİ YERİ NE?.....	26
B) KİT'LER BÜTÇEYE YÜK MÜ?.....	43
BÖLÜM 3 : NASIL BİR ÖZELLEŞTİRME UYGULAMASI?	54
A) GENEL ÖZELLİKLER	54
B) ÖZELLEŞTİRME UYGULAMALARINDAN ÖRNEKLER.....	61
BÖLÜM 4 : TÜRK-İŞ TABAN VE TAVAN YÖNETİCİLERİ EĞİLİM ARAŞTIRMASI	66
(ÖZELLEŞTİRMENİN SENDİKALAR AÇISINDAN EKONOMİK VE TOPLUMSAL ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI)	
BÖLÜM 5 : SONUÇ:ÖZELLEŞTİRMEYE KARŞI ÇIKMAK SOSYAL DEVLETİ KORUMANIN ASGARİ KOŞULUDUR.	91

SUNUŞ

Konfederasyonumuz, 30 Temmuz 1998 ve 30 Eylül 1998 tarihli Başkanlar Kurulu toplantılarında alınan kararlar doğrultusunda özelleştirmeye karşı mücadelesini genişleterek ve etkinleştirerek sürdürmektedir.

Bu çerçevede, **Özelleştirmeye Karşı KİT'leri ve Sosyal Devleti Korumak ve Geliştirmek** konusu üzerinde kapsamlı bir rapor hazırlanmış, 15 Ekim 1998 tarihinde Selim Sırrı Tarcan Kapalı Spor Salonu'nda TÜRK-İŞ Şube Başkanları ve Ankara İşyeri Temsilcilerinin Katıldığı bir toplantı düzenlenerek özelleştirmeye karşı kararlılığımız kamuoyuna duyurulmuş, SEKA'daki kararlı işçi direnişi etkin bir dayanışma örneği verilerek zafere ulaştırılmıştır.

Elinizdeki bu kitap, 30 Eylül 1998 tarihli Başkanlar Kurulu toplantımıza sunularak kabul edilen geniş kapsamlı raporun bir özeti oluşturmaktadır. Bu kitabın diğer bir özelliğini ise, 15 Ekim 1998 tarihli Selim Sırrı Tarcan toplantısında yapılan mültivizyon sunuş için hazırlanan bir metin olması oluşturmaktadır. Bu nedenle, görsel ve biçimsel özellikleri alışılmışın dışındadır.

Her ne kadar kitap biçimine geçilirken sayfaların dokusu bir miktar sıkıştırılmış olsa dahi gene de her bir sayfanın kendi içinde bir bütün olmasına, sayfa sonunda bitmemiş cümle kalmamasına dikkat edilmiştir. Bunun kullanım açısından sağlayacağı kolaylık iki yönlüdür: Birincisi okuma kolaylığıdır. Dolayısıyla taban eğitimlerinde yararlı bir araç olabilecektir. İkincisi, her bir sayfa fotokopiyle büyütülerek ve saydam kağıtlara çekilerek farklı bir eğitim malzemesine dönüştürülebilecektir. Bunun, sendikamızın eğitim uzmanları açısından önemli bir kolaylık sağlayabileceğini umuyoruz.

Ana raporun bu özet biçime dönüştürülmesi TÜRK-İŞ Araştırma Müdürü Prof. Dr. Oğuz Oyan tarafından tasarlanmış ve gerçekleştirilmiştir. Bu konuda kendisine Petrol-İş sendikamızın Araştırma Uzmanı Erhan Bilgin yardımcı olmuştur. Kuşkusuz ana raporun hazırlanmasında emeği geçenlerin sayısı çok daha fazladır.

Emeği geçenlere teşekkür ediyor, bu yayının TÜRK-İŞ camiasına olumlu hizmetler vermesini diliyoruz.

TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU

1. BÖLÜM:

NASIL BİR EKONOMİDE ÖZELLEŞTİRME ?

A. YATIRIM YAPMAYI UNUTMUŞ BİR KAMU KESİMİ!

KAMU, TOPLAM YATIRIMLARIN

- *1980'LERİN BAŞLARINDA YÜZDE
40-45'İNİ SAĞLARKEN
- *1994 SONRASINDA SADECE
YÜZDE 20'SİNİ SAĞLIYOR!

BUNUN İKİ NEDENİ VAR:

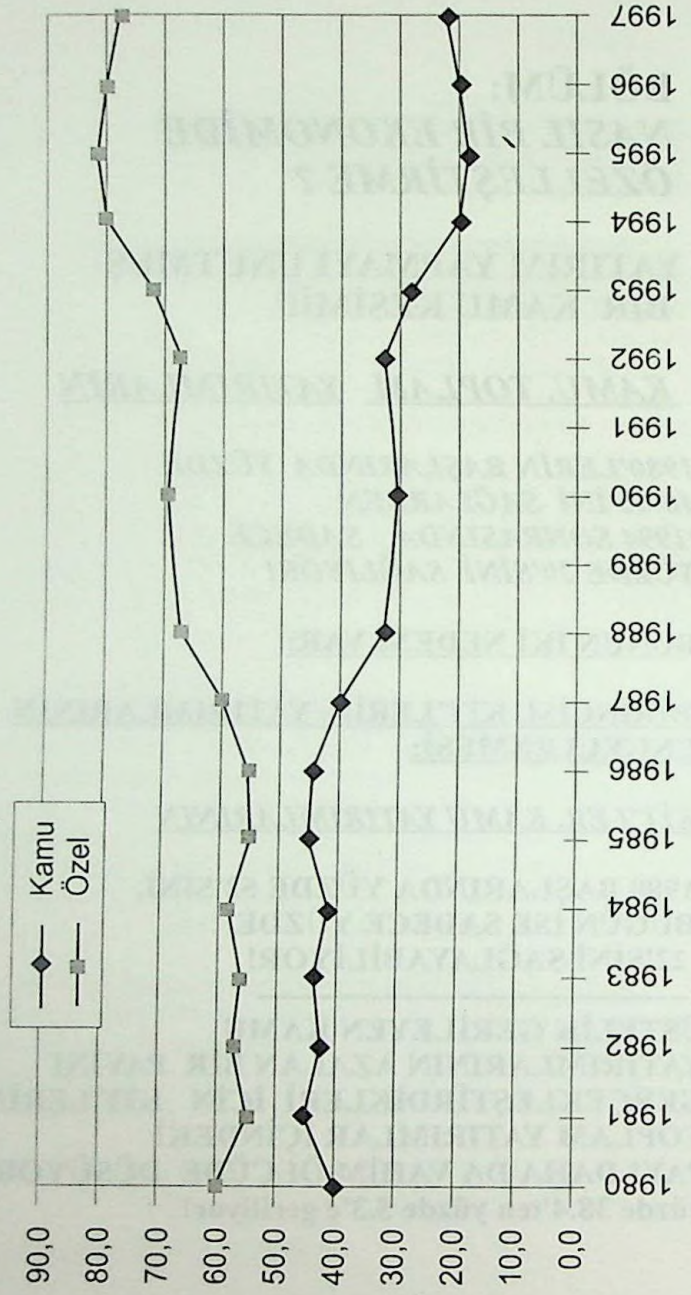
- BİRİNCİSİ, KİT'LERİN YATIRIMLARININ
ENGELLENMESİ:

KİT'LER, KAMU YATIRIMLARININ

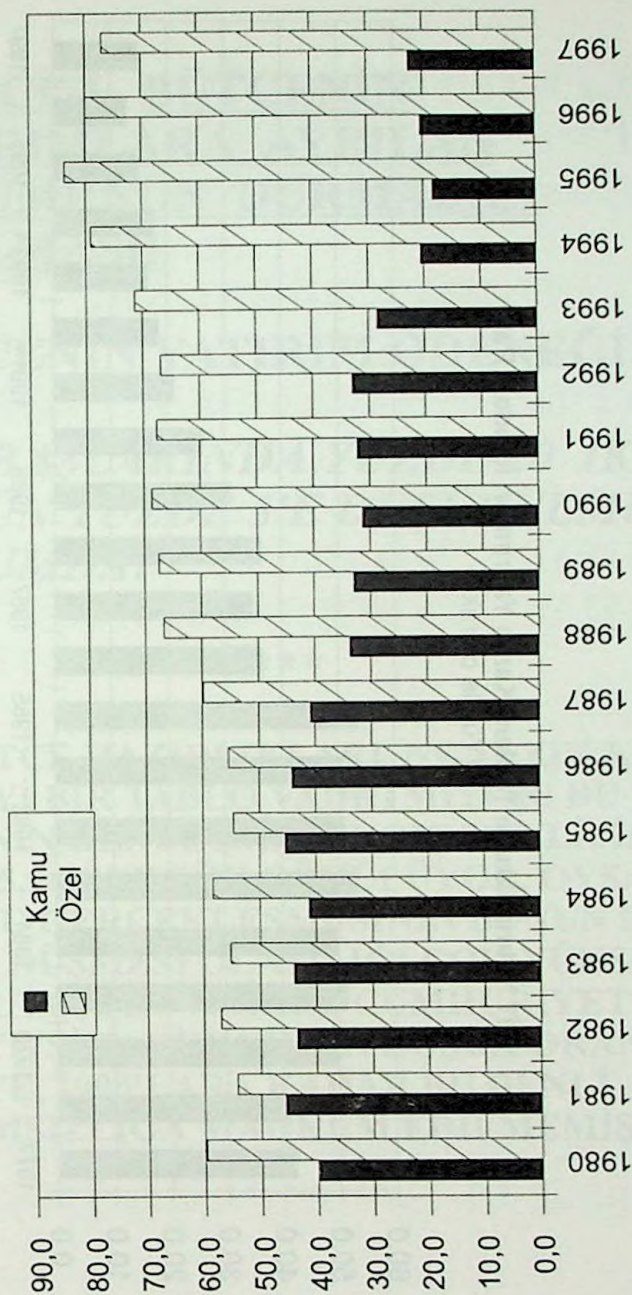
- *1980 BAŞLARINDA YÜZDE 52'SİNİ,
- *BUGÜN İSE SADECE YÜZDE
22'SİNİ SAĞLAYABİLİYOR!

ÜSTELİK GERİLEYEN KAMU
YATIRIMLARININ AZALAN BİR PAYINI
GERÇEKLEŞTİRDİKLERİ İÇİN KİT'LERİN
TOPLAM YATIRIMLAR İÇİNDEKİ
PAYI DAHA DA VAHİM ÖLÇÜDE DÜŞÜYOR,
yüzde 38.4'ten yüzde 5.3'e geriliyor!

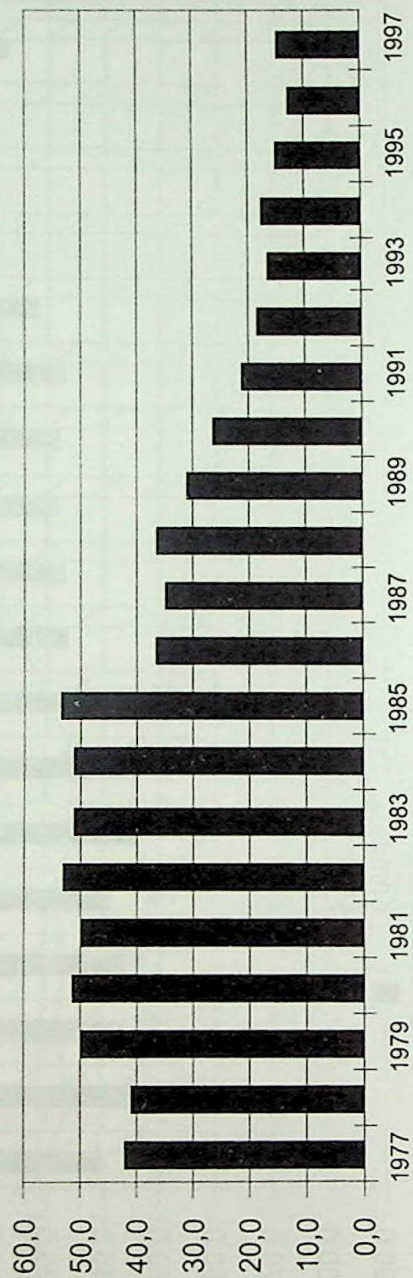
Toplam Yatırımların Kamu ve Özel Dağılımı
(yüzde olarak)

Toplam Yatırımların Kamu ve Özel Dağılımı
(yüzde olarak)

KİT Yatırımlarının Toplam Kamu Yatırımları İçindeki Payı
(Yüzde olarak)

• İKİNCİSİ, BÜTÇENİN
YATIRIMLARA AYRILAN
BÖLÜMÜNÜN DURMADAN
AZALMASI!

BÜTÇENİN YATIRIM ÖDENEĞİ

**1980 BAŞLARINDA YÜZDE 20 İKEN*
**BUGÜN YÜZDE 5'E DÜŞÜRÜLMÜŞ*
DURUMDA!

1999 BÜTÇE HAZIRLIKLARI NE YAZIK Kİ
DAHA İYİ BİR TABLO VADETMIYOR! BU
BÜTÇENİN HENÜZ BAŞLANGIÇ TEKLİFİNİN
YÜZDE 5,96 OLDUĞU GÖRÜLÜYOR. OYSA
YILSONU GERÇEKLEŞMESİNİN BUNUN DA
ALTINA DÜŞMESİ OLASILIĞI ÇOK YÜKSEK
BULUNUYOR. BU RAKAM CUMHURİYET
TÜRKİYE'Sİ TARİHİNİN EN DÜŞÜK ORANI.
TÜRKİYE, 1990'LARA KADAR BU DENLİ
YATIRIMSIZLIĞA MAHKUM EDİLMEMİŞTİ.

PEKİ KİT'LER NİÇİN YATIRIM YAPAMIYOR?

Yapamıyor, çünkü:

**1) YATIRIM KARARLARI
ENGELLENİYOR!
KİT'LER ÖZERK OLMADIĞI İÇİN
BÜYÜK YATIRIM KARARLARI
YÜKSEK PLANLAMA
KURULU'NDAN (YPK) GEÇİYOR.
O DA, İZİN VERMİYOR!**

**2) KİT'LERİN KAYNAKLARI
AŞINDIRILIYOR!**

- BÜTÇEDEN KİT'LERE YAPILAN**
- TRANSFERLER KESİLİYOR!**
 - 1975- 83 'de bütçenin yüzde 12.5'i
(1/8'i)**
 - 1984-93'de sadece yüzde 4.5'i**
 - 1996 sonrasında ise sadece yüzde
yüzde 1'i KİT'lere aktarılıyor!**

Ayrıca,

- **MERKEZ BANKASI'NIN KİT'LERE KREDİ AÇMASI ENGELLENİYOR! MB kredilerinin:**

-1979-1983 arasında yüzde 35'i,
-1984-85'te sadece yüzde 3.7'si
KİT'lere açılıyor!

- **KİT'LER İÇ VE DIŞ PİYASALARDAN BORÇLANMAYA İTİLİYOR!**

-Sonradan ilk kadın başbakan olan ekonomi bakanı 1991'de KİT'lerin bankalardan yüzde 255 faizle borçlandırılarak mali açmaza itildiğini söylüyordu. Ama kendisi farklı birşey yaptı mı?

-KİT'lerin bugün en büyük sıkıntısı, iç borçların faiz yükü ile dış borçların "kur farkı" dır. KİT'ler, sürüklendikleri borç tuzağı olmasa, yani faiz ile kur farkı ödemeleri olmasa, hiçbir dönemde zararlı gözükmeyeceklerdi!

**BÜTÇENİN YATIRIMLARI VE KİT'LERE
TRANSFERLERİ AZALIRKEN BUNLARIN YERİNİ
NE ALIYOR?**

SOSYAL HARCAMALAR MI?

SAĞLIK VE EĞİTİM HİZMETLERİ Mİ?

PERSONEL ÜCRETLERİ Mİ?

HİÇBİRİ DEĞİL !

**HERŞEYİN YERİNİ ALAN ve BÜTÇEYİ ADETA ESİR
ALAN TEK BİR HARCAMA KALEMİ VAR:**

FAİZ ÖDEMELERİ

Faizler, bütçenin yüzde kaçını alıyor?

<u>1975-80'de</u>	yüzde 2.7'sini	
<u>1981-83'te</u>	yüzde 6.2'sini	
<u>1984-88'de</u>	yüzde 16.4'ünü	
<u>1989-93'te</u>	yüzde 20.6'sını	
<u>1994-95'te</u>	yüzde 33.4'ünü	
<u>1996'da</u>	yüzde 38.1'ini	
<u>1998'de</u>	yüzde 43'ünü	(Ocak- Ekim) alıyor.

**ÖNLEM ALINMAZSA İZLEYEN BÜTÇELER BUNDAN
DAHA DA VAHİM BİR TABLO ORTAYA KOYACAK
GÖRÜNÜYOR.**

**Dünyada bu tür bir bütçeye sahip olan başka ülke yok.
Faiz ağırlığı hiçbir ülkede bu noktada değil!**

Bütçenin Önemli Harcama Kalemleri Nasıl Değişti

	1975-80	1981-83	1984-88	1989-93	1994-95	1996	1997	1998*	1998**
Personel/Bütçe	35,4	26,5	23,6	37,5	29,8	24,5	26,1	23,6	25,0
Yatırım/Bütçe	19,8	19,7	18,1	12,8	7,0	6,5	7,5	6,8	5,1
Faiz/Bütçe	2,7	6,2	16,4	20,6	33,4	38,1	28,5	39,9	43,1
KİT Trans/Bütçe	12,1	12,8	4,2	4,7	2,5	1,3	1,4	1,1	1,1
4 kalem/Bütçe	70,0	65,2	62,3	75,6	72,7	70,4	63,6	71,4	74,3

Kaynak: DPT, Ekonomik ve Sosyal Göstergeler(1950-1995) ve 1998 Mali Yılı Bütçe Gerekçesi.

(*) Bütçe teklifinin tahminlerine göre.

(**) Ocak-Ekim dönemi gerçekleşme sonuçlarına göre.

**Konsolide Bütçe Sosyal Güvenlik
Transferlerinin Bütçe ve GSMH içindeki
Payının Gelişimi
(1978-1997)**

(Yüzde)

	1978	1981	1983	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Kon.Bütçeye Oranla	4.8	3.7	4.4	3.7	1.8	1.2	1.8	2.8	4.4	6.3	8.7	8.5
GSMH'ya Oranla	1.0	0.7	0.8	0.6	0.3	0.3	0.4	0.7	1.0	1.4	2.3	2.1

Not: 1996 yılı gerçekleşme tahmini : 1997 yılı Program tahmini.

Kaynak : DPT, Ekonomik ve Sosyal Göstergeler (1950-1977), Mart 1997.

**Harcama Kümeleri İtibariyle
Bütçenin İdari-Fonksiyonel Dağılımı**

(Yüzde)

	1992 (Harcama)	1998 (Bütçe teklifi)
• Genel Hizmetler	20.1	25.4
• Savunma - Adalet - Emniyet	18.8	14.1
• Alt Yapı (Turizm dahil)	17.0	6.1
• Sosyal Harcama (Eğitim, Sağlık, Kültür, Sosyal Hizmet)	26.1	14.3
• Borç Faizleri	17.9	39.9
Toplam Konsolide Bütçe	100.0	100.0

Kaynak : Bütçe Gerekçeleri.

PEKİ FAİZLER VERGİLERİN YÜZDE KAÇINI YUTUYOR?

Bütçe Vergi Gelirlerinin

<u>1983'te</u>	yüzde 10.9'unu	<u>1993'te</u>	yüzde 44.1'i
<u>1985'te</u>	yüzde 17.6'sı	<u>1994'te</u>	yüzde 50.8'i
<u>1991'de</u>	yüzde 30.6'sı	<u>1996'da</u>	yüzde 66.6'sı
		<u>1998'de</u>	yüzde 43'ü (Ocak-Ekim)

faiz ödemelerine tahsis edilmektedir!

Henüz 1996'da Bütçenin 10 büyük vergi kalemi bütünüyle faizlere aktarılmaktaydı.

1998'in ilk sekiz ayında bütçenin şu vergi gelirleri bütünüyle faiz ödemeleri tarafından emilmektedir:

1. GELİR VERGİSİ (Ücretliler ve diğerlerinin GV'si)
2. KURUMLAR VERGİSİ
3. VERASET VE İNTİKAL VERGİSİ
4. MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ
5. TAŞIT ALIM VERGİSİ
6. DAHİLDE ALINAN KDV
7. EK VERGİ
8. BANKA VE SİGORTA MUAMELERİ VERGİSİ
9. GÜMRÜK VERGİSİ
10. AKARYAKIT GÜMRÜK VERGİSİ
11. DAMGA VERGİSİ
12. HARÇLAR

BU 12 VERGİ GELİRİ DAHİ MALİ SERMAYEYE YETİŞMEMİŞTİR.

ÇÜNKÜ 1998 YILININ İLK SEKİZ AYINDA:

BU VERGİLER 4 KATRİLYON 298 TRİLYON TL SAĞLARKEN

FAİZ ÖDEMELERİ 4 KATRİLYON 477 TRİLYON TL OLMUŞTUR!

Aslında, bütçe dışı kamu harcamaları da kapsanırsa ve bütçelerin makyajı silinirse, tüm bütçe vergi gelirlerinin faizlere aktarıldığı görülecektir.

Ücretliler Üzerindeki Gelir Vergisi Baskısı (yüzde)
(1988-1996)

	Ücret gelirleri		Sermaye gelirleri	
	İşgücü ödemeleri/ MG	Ücret GV/ Toplam GV Baskısı	Kar-faiz-kira/ MG	SermayeGV/ GV Toplam GV Baskısı
	(A)	(B)	(C)	(D)
	(A)	(B/A)	(C)	(D/C)
1988	21.5	45.2	63.2	54.8
1989	24.0	50.8	61.8	49.2
1990	27.2	55.0	58.3	45.0
1991	31.9	56.3	53.3	43.7
1992	31.7	55.5	53.5	44.5
1993	30.9	54.7	54.2	45.3
1994	25.5	50.9	59.0	49.1
1995	22.2	52.3	61.4	47.7
1996	24.2	51.4	60.7	48.6
				0.80

Kaynak :DİE ve Maliye Bakanlığı verilerine dayanılarak düzenlenmiştir.

BİR HESAPLAMA:

Kâr-faiz-rant geliri sahipleri 1996'da 708 trilyon TL. Gelir Vergisi ödedi.

Ücretliler kadar vergi ödeselerdi
($2.12/0.80=$) 2.73 katına çıkardı. Yani,
 $708 \times 2.73 = 1.933$ trilyon TL.
vergi ödemiş olurlardı.

Demek ki sermaye gelirleri ücret gelirleri ölçüsünde bir Gelir Vergisi baskısı altında kalmış olsaydı 1996'da ($1933-708=$) 1.225 trilyon TL daha fazla Gelir Vergisi ödemiş olurdu.

Oysa 1996 yılı bütçe açığı da tam bu kadar yani 1.233 trilyon TL'dir!
(Kurumlar Vergisi, KDV ve diğer vergilerdeki kaçaklar bu hesabın dışındadır).

**B. KAMU VE KİT YATIRIMLARININ
AZALMASI ÜRETKEN YATIRIMLARIN
AŞINMASINA DA YOL AÇIYOR.**

- **ÜRETKEN YATIRIMLARIN TOPLAM YATIRIMLAR
İÇİNDEKİ PAYI AZALIYOR.**
- 1980 öncesinde İmalat Sanayi yatırımlarının payı yüzde 30 iken, 1984 sonrasında ve bugün % 18- 20.
- **Bunun en büyük nedeni Kamunun imalat sanayi yatırımlarından çekilmesi!
Sanayici KİT'lere yatırım yaptırmaması.**

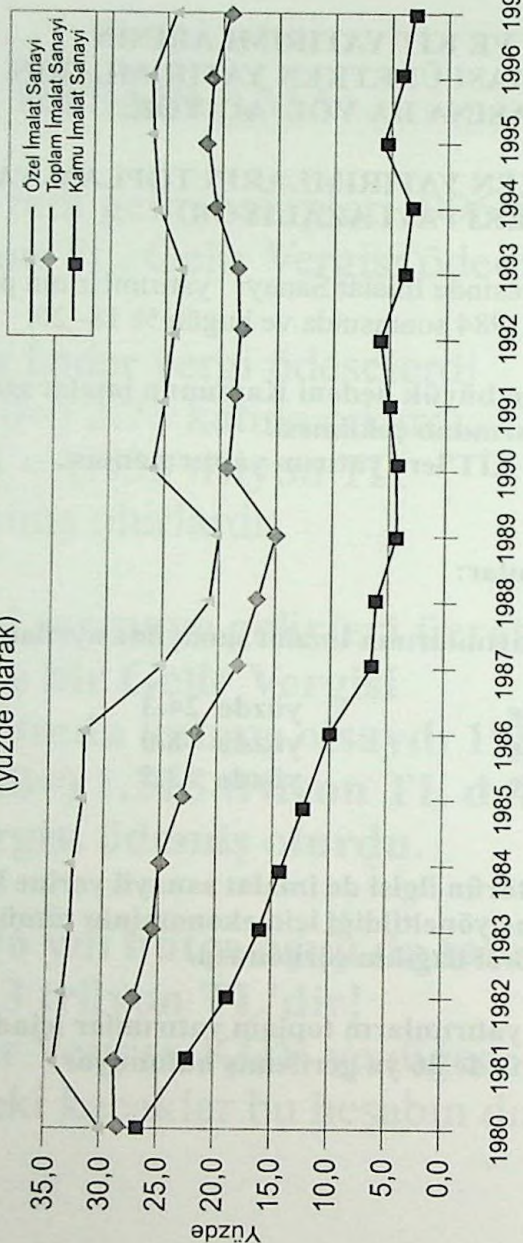
İşte rakamlar:

Kamu yatırımlarının imalat sanayiine ayrılan bölümü:

<u>1977-80'de</u>	yüzde 24.3
<u>1984-88'de</u>	yüzde 8.0
<u>1994-97'de</u>	yüzde 3.5

- **Özel sektörün ilgisi de imalat sanayii yerine konut sektörüne yöneltildiği için ekonominin tümü için olumsuz bir sektörel dağılım sözkonusu.**
- **Üretken yatırımların toplam yatırımlar içindeki payı yüzde 40'dan yüzde 26'ya gerilemiş bulunuyor.**

Toplam Yatırımlar İçinde İmalat Sanayinin Payı
(yüzde olarak)

Toplam Yatırımlar İçinde Üretken Sektör Yatırımlarının Payı
(Yüzde)

1976-1986 1987-1997

Tarım/Toplam Yatırım	9.0	5.5
Madencilik/Top. Yatırım	3.8	1.7
İmalat Sanayi/Toplam Yatırım	27.7	18.9
Üretken Sektörler/Top. Yatırım	40.5	26.1

Kaynak: DPT, Ekonomik ve Sosyal Göstergeler
DPT, 1998 Yılı Programı

C.TÜRKİYE'DE KÜÇÜLTÜLMESİ DEĞİL, BÜYÜTÜLMESİ GEREKEN BİR DEVLET BOYUTU VAR!

- **DEVLETİN EN GENİŞ
BOYUTUNU TOPLAM KAMU
HARCAMALARININ MİLLİ GELİR
İÇİNDEKİ PAYI GÖSTERİR.**
- Toplam kamu harcamaları içinde genel bütçe, katma bütçe, fon bütçeleri gibi merkezi bütçeler ile yerel yönetimlerin bütçeleri topluca yer alır.
- Bu ölçüt açısından bakıldığında Avrupa Birliği ülkeleri ile Türkiye arasında muazzam bir fark vardır:

Kamu harcamaları/Milli gelir (yüzde olarak)

AB ortalaması

(1993-95)

yüzde 51

Türkiye

(1994-96)

yüzde 28.5

- Bu oranlar, devletin en geniş boyutunu gösterir. Buna göre, Türkiye'de devletin boyutu AB ülkelerinin yarısından biraz fazladır!

- **Daha uygun bir ölçüt, faiz hariç kamu harcamaları ölçütüdür.**

Buna göre, eğer faiz hariç toplam kamu harcamaları milli gelire oranlanırsa,

Devletin ekonomik ve sosyal boyutu,

AB ülkeleri için yüzde	45.0
Türkiye için yüzde	18.5

olmaktadır!

Görüldüğü gibi fark üç katına yaklaşmaktadır! Oysa topluma bunun tam tersi belletilmeye çalışılmaktadır. Türkiye'de devletin çok büyük olduğu, buna karşılık gelişmiş Batı dünyasında sürekli olarak küçültüldüğü biçiminde çarpık bir bilinç aşılınmaya çalışılmaktadır.

2.BÖLÜM : KİT'LERE VE ÖZELLEŞTİRMEYE YÖNELİK İDDİALAR DOĞRU MU?

A. KİT'LERİN EKONOMİDEKİ YERİ NE?

- TÜRKİYE'DE KAMU EKONOMİK GİRİŞİMCİLİĞİ, İDDİA EDİLDİĞİ GİBİ, ABARTILI BOYUTTA DEĞİLDİR.
- KİT'LERİN EKONOMİDEKİ AĞIRLIĞI, MİLLİ GELİR'E ORANLA,
1985'te yüzde 12.8 1991'de yüzde 7.6
1995'de yüzde 10.9 'dur.

Görüldüğü gibi, 1991'de geriletildiği en alt noktadan itibaren KİT'lerin milli gelir içindeki payı sürekli artmıştır. Ancak, 1985 düzeyinin 2 puan gerisindedir.

Milli gelirin yüzde 10-12'si arasındaki bir görece önem, dünyanın birçok ülkesinde görülebilen hatta aşılabilen bir orandır.

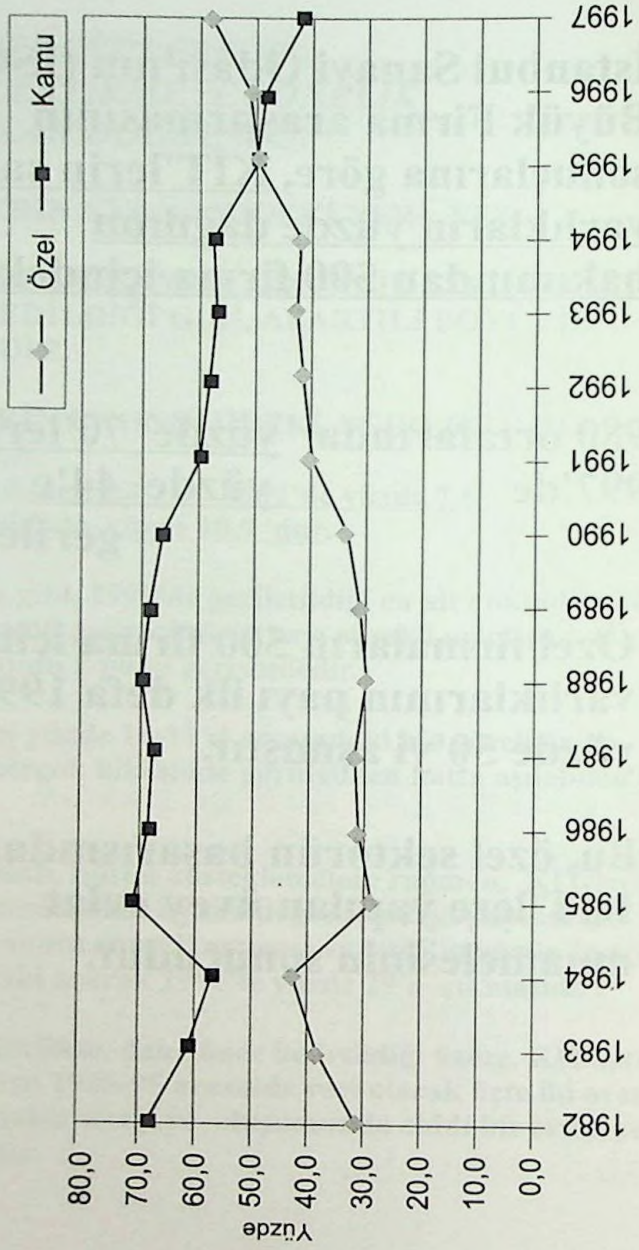
- Şaşırtıcı olan, bütün kösteklemelere rağmen, KİT'lerin aynı zamanda sanayi katma değeri içindeki payının da 1991'den sonra sürekli artması ve 1985'in yüzde 26.6'lık oranını dahi aşarak 1995'te yüzde 29'a çıkmasıdır!
- Bununla birlikte, daha önce belirtildiği üzere, KİT'lerde yatırımların 1985-95 arasında reel olarak üçte iki oranında düşmesi, sabit sermaye oluşumunda ciddi bir erimeye yol açmıştır.

- İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) 500 Büyük Firma araştırmasının sonuçlarına göre, KİT'lerin sabit varlıkların yüzde dağılımı bakımından 500 firma içindeki payı

1980 ortalarında yüzde 70'lerde iken
1997'de yüzde 44'e
gerilemiştir.

- Özel firmaların 500 firma içinde sabit varlıklarının payı ilk defa 1996'da yüzde 50'yi aşmıştır.
- Bu, özel sektörün başarısından ziyade, KİT'lere yapılan üvey evlat muamelesinin sonucudur.

500 Firma Sabit Varlıklarının (Kamu ve Özel) Dağılımı
(yüzde olarak)

Buna rağmen KİT'ler yarışı bırakmış değildir:

1) Sabit varlıklar, işletme sayısına bölündüğünde, 500 büyük firmanın en büyüklerinin gene KİT'ler olduğu açıkça ortaya çıkmaktadır.

1997'de kamu işletmesi başına sabit varlık 42.7 trilyon TL iken, bu büyüklük özel sektörün "büyük" firmaları için ortalama 5.3 trilyon TL olmaktadır.

İşletme başına sabit varlıklar ölçütü bakımından kamu işletmelerinin büyük özel firmalara hala 8 kat fark atabiliyor olmaları kayda değer.

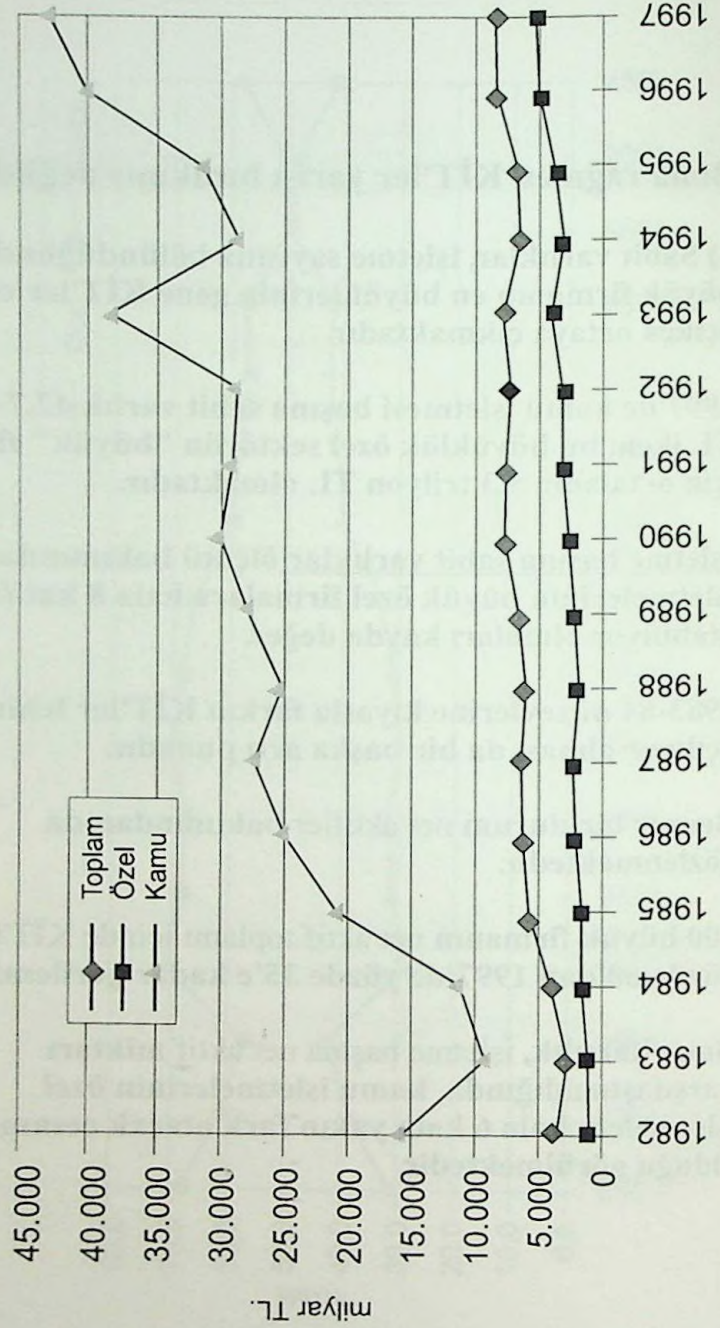
1983-84 düzeylerine kıyasla farkın KİT'ler lehine açılıyor olması da bir başka artı puandır.

Benzer bir durum net aktifler bakımından da gözlenmektedir.

500 büyük firmanın net aktif toplamı içinde KİT'lerin payı yüzde 60'dan 1997'de yüzde 35'e kadar gerilemiştir.

Buna karşılık, işletme başına net aktif miktarı karşılaştırıldığında, kamu işletmelerinin özel işletmelere hala 6 kata yakın fark atacak cesamette olduğu görülmektedir.

500 Büyük Firmada İşletme Başına Düşen Sabit Varlık (1997 Sabit Fiyatlarıyla)

- 2) Yukarda belirtildiği gibi, KİT'lerin yarattığı katma değerin büyüme hızı, 1991 sonrasında milli gelirin büyümesinin çok üzerine çıkmıştır.

1994 yılında ekonomi gerilerken, KİT'ler yüksek pozitif büyüme oranları elde etmeye devam etmişler, kamu maliyesine vergi katkılarını da arttırmışlardır.

- Sektörel gelişme bakımından KİT'lerin katma değeri en çok imalat sanayiinde büyürken, ticaret sektöründe küçülmüştür.

Bunun iki anlamı vardır:

- KİT'lerin sanayide büyümesi, bütün olumsuzluklara rağmen çok önemli bir direnç göstergesidir.
 - Ticaret sektöründe küçülmeleri ise , KİT'leri kârlı alanlardan çekilmeye zorlayan özelleştirme politikalarının bir sonucudur.
- 500 büyük firma içinde KİT'lerin sayısı son 10 yılda 91'den 46'ya düşmekle birlikte, 500 firmanın brüt katma değeri içinde KİT'lerin yüzde payı önemini büyük ölçüde korumuştur.

Bu pay,

1991-94 arasında yüzde 45 dolayında iken

1995'te yüzde 40'a gerilemiş, ancak

1996-97'de yeniden yüzde 44 düzeyine çıkmıştır.

3) KİT'lerin emek verimliliğinde özel sektörün gerisinde kaldığı iddiası tamamen gerçek dışıdır!

•Önce sanayi sektörünün bütünü için bakalım:
1985-1995 yılları için KİT'lerin sınai katma değerdeki payları, istihdam paylarına bölünürse, göreceli emek verimliliği elde edilir. Aşağıda görüldüğü gibi, 1'i aşan oranlar KİT'lerin ortalama emek verimliliğinin sektör ortalamasının üzerinde olduğunu gösterir.

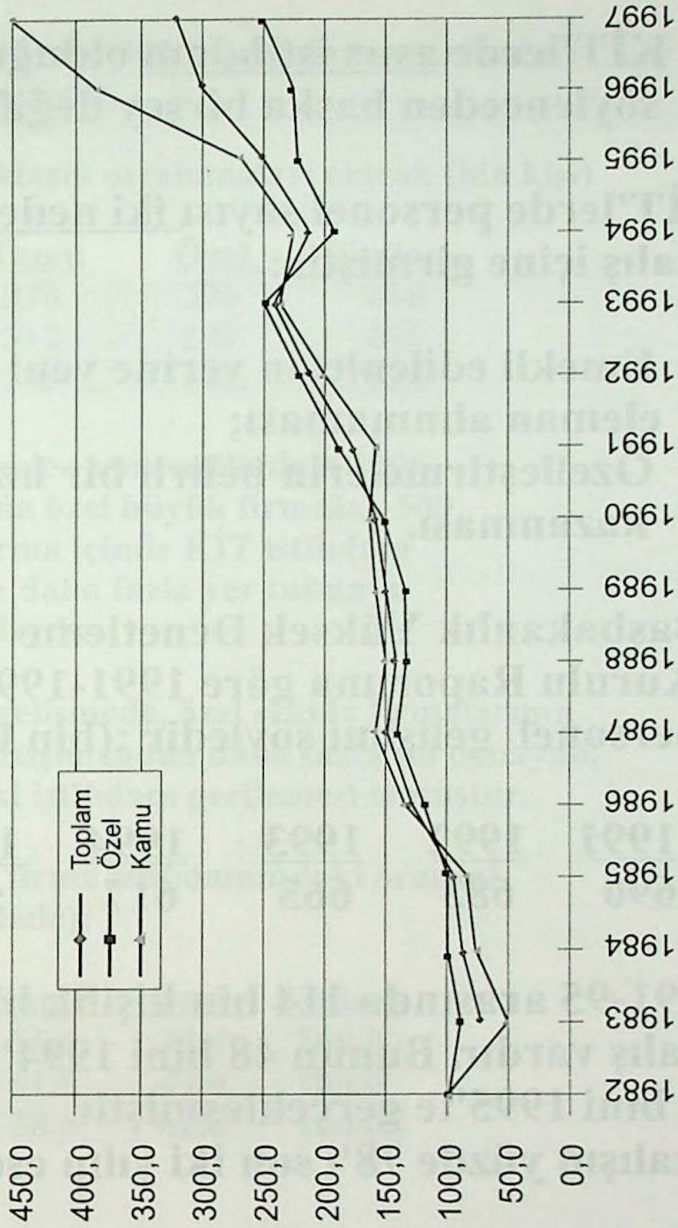
<u>1985-86</u>	<u>1989</u>	<u>1991</u>	<u>1993</u>	<u>1994</u>	<u>1995</u>
1.65	1.82	1.15	1.77	2.22	2.99

1990-91 yıllarındaki gerileme dışında, emek verimliliğinin KİT'lerde 1985-1995 arasında yükseldiği anlaşılmaktadır.

500 büyük firma açısından da KİT'lerde emek verimliliği göstergesinin son 15 yılda büyük özel firmalarla atbaşı gittiği, 1994 sonrasında ise özel sektöre ciddi bir fark atmaya başladığı görülmektedir.

Bu gelişmede 1994 sonrasındaki hızlı istihdam azalışı rol oynamakla birlikte, işgücü verimliliği artış oranı birçok alt sektörde istihdam azalışından daha yüksektir.

500 Büyük Firmanın Verimlilik Düzeyinin (Çalışan Başına Katma Değer) Gelişimi
(1982= 100)

4) KİT'lerde aşırı istihdam olduğu, bir söylenceden başka birşey değildir!

KİT'lerde personel sayısı iki nedenle azalış içine girmiştir:

- a) Emekli edilenlerin yerine yeni eleman alınmaması;
- b) Özelleştirmelerin belirli bir hız kazanması.

•Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Raporuna göre 1991-1995 KİT personel gelişimi şöyledir :(bin kişi)

<u>1991</u>	<u>1992</u>	<u>1993</u>	<u>1994</u>	<u>1995</u>
690	683	665	617	576

1991-95 arasında 114 bin kişilik bir azalış vardır. Bunun 48 bini 1994'te, 41 bini 1995'te gerçekleşmiştir. Azalışın yüzde 78'i son iki yılın eseridir.

Benzer gelişmeyi 500 büyük firma verileri de doğrulamaktadır.

Dönem yaklaşık ortalamaları olarak (bin kişi)

	<u>Kamu</u>	<u>Özel</u>	<u>Toplam</u>
1983-92	370	296	666
1993-94	312	299	611
1995-97	213	341	554

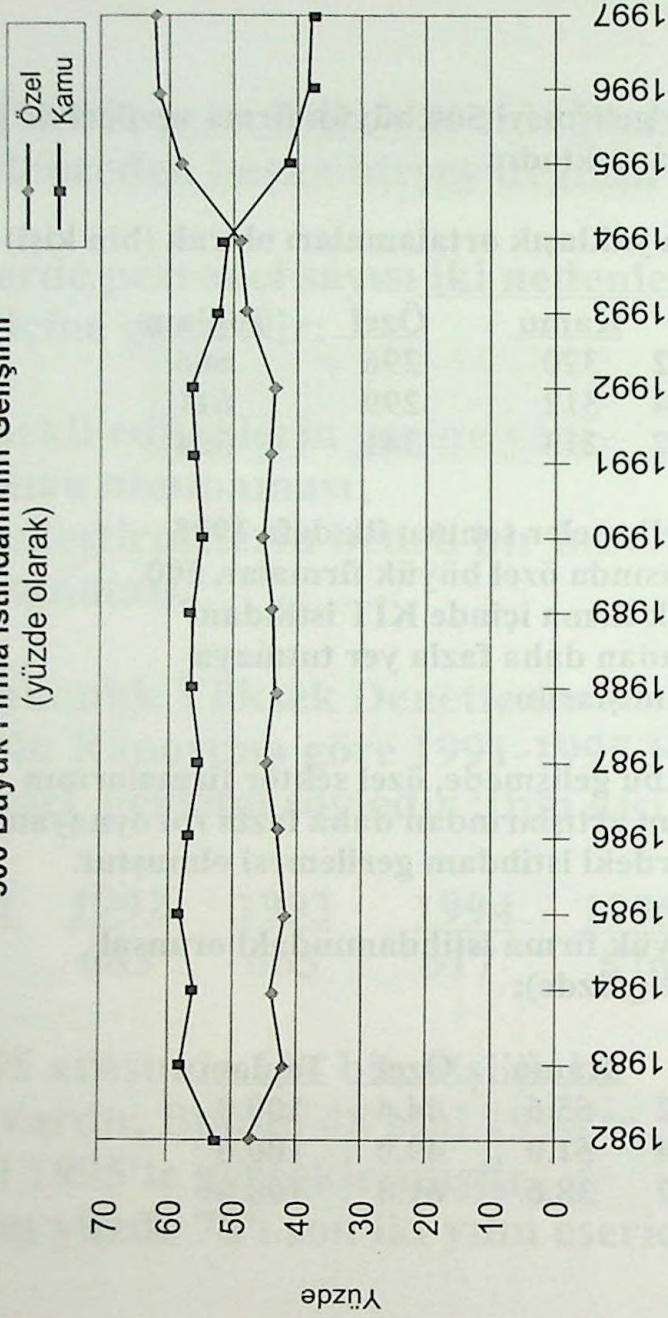
- Bu gelişmeler sonucu ilk defa 1995 sonrasında özel büyük firmalar, 500 büyük firma içinde KİT istihdam payından daha fazla yer tutmaya başlamışlardır.

Ancak bu gelişmede, özel sektör firmalarının istihdam artışlarından daha fazla rol oynayan, KİT'lerdeki istihdam gerilemesi olmuştur.

500 büyük firma istihdamındaki oransal gelişme (yüzde):

	<u>Kamu</u>	<u>Özel</u>	<u>Toplam</u>
1983-92	55.6	44.4	100.0
1993-94	51.0	49.0	100.0
1995-97	38.6	61.4	100.0

500 Büyük Firma İstihdamının Gelişimi (yüzde olarak)

5) Katma değer ve personel sayısındaki ters orantılı değişimler aynı zamanda KİT üretim maliyetleri içinde personel maliyetleri azalışını da kısmen açıklamaktadır.

Ancak diğer bir açıklayıcı neden, 5 Nisan Kararlarıyla birlikte emek karşıtı politikaların yeniden ücret bastırmalarına yönelmesi olmuştur.

İzleyen tablo, 1993 yılına kadar üretim maliyetleri artışının personel giderlerine artışına paralel olduğunu, ancak 1994'ten sonra aradaki ilişkinin koptuğunu göstermektedir.

-Personel dışı maliyetlerin (özellikle finansman maliyetlerinin) 1994 sonrasında üretim maliyetlerini daha fazla etkilediği anlaşılmaktadır.

- Böylece, personel giderlerinin üretim maliyeti içindeki payı $\frac{1}{2}$ düzeyinden kısa sürede $\frac{1}{3}$ düzeyine gerilemektedir.

**Üretim Maliyetleri İle
Personel Giderleri İlişkisi
(1987 yılı fiyatlarıyla)**

	1991	1992	1993	1994	1995
- Üretim maliyeti endeksi	100.0	106.8	119.9	106.2	101.8
- Personel giderleri endeksi	100.0	109.4	119.4	89.8	70.2
- Personel giderleri/üretim maliyeti (%)	48.4	49.6	52.6	40.9	33.4
- Kişi başına aylık ortalama giderleri	100.0	107.2	113.2	94.5	79.5

Not : Mali KİT'ler hariç tutulmuştur.

Kaynak : BYDK, 1995 KİT Genel Raporu, s. 72 ve 73.

6) Gerek özel gerekse kamu kesiminin bütününde ortalama ücretlerin 1994 sonrasında bir düşüş sürecine girdiği de bilinmektedir.

Kamu kesimi için şu dönüm noktaları alınabilir:

1991 = 100.0 alınsaydı

1993 = 112.9

1997 = 77.0 olurdu.

Özel kesimde ortalama ücretler için de benzeri dönüm noktaları geçerli olmaktadır.

7) Kamu kesimindeki ücretlerin özel kesimdeki ücretlere büyük fark attığı iddiası da doğru değildir.

Kuşkusuz, kamuda büyük ve sendikalaşma oranı yüksek işletmeler söz konusu olduğu için, kamu kesimi ile küçük özel firmalar arasındaki bir karşılaştırma önemli ücret farklılıklarına işaret edebilir.

Ancak bu tür bir karşılaştırma yanıltıcı olur. Karşılaştırılması gereken, kamunun ve özelin büyük kuruluşlarıdır.

500 büyük firma açısından bakıldığında, işgücü ücretlerinin kamuda ve özelde gerek mutlak düzeyler gerekse göreceli büyüklük olarak birbirini çok yakından takip ettiği görülmektedir.

1997 yılı sabit fiyatlarıyla bakıldığında, özel sektörde çalışan başına yıllık toplam ücret ortalaması
1982'de 1.1 milyar TL'den
1993'te 2.1 milyar TL'ye kadar
yükseldikten sonra
1994-1997 sürecinde 1.5 milyar düzeyinde
çakılmış görülmektedir.

Kamuda ise,
1.2 milyardan başlayıp
1988'de 800 milyona geriledikten sonra,
1995'te 2,5 milyara kadar yükseldiği,
son yıllarda (1995-1997) ise 1.7 milyar
düzeyinde kaldığı görülmektedir.

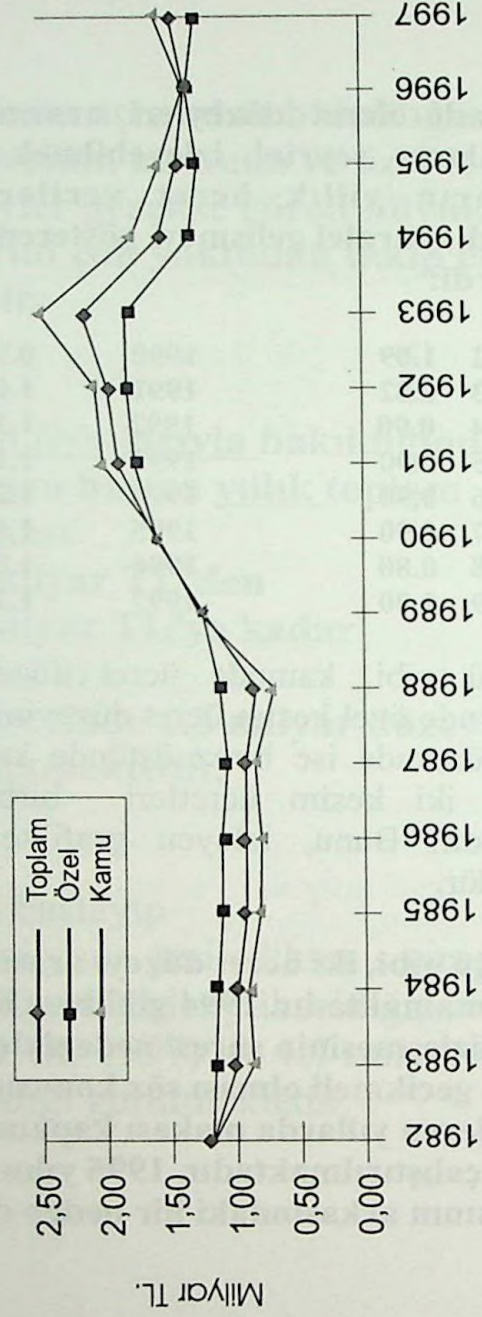
İki kesimde ücret düzeyleri arasında açılma ve yaklaşımların seyrini izleyebilmek için kamuda çalışanların yıllık ücret verileri özeldekine bölünseydi, paralel gelişmeyi gösteren şu katsayılar elde edilirdi:

1982	1.09	1990	0.94
1983	0.82	1991	1.05
1984	0.90	1992	1.10
1985	0.90	1993	1.19
1986	0,90	1994	1.25
1987	0,90	1995	1.13
1988	0.80	1996	1.00
1989	1.00	1997	1.13

Görüldüğü gibi, kamuda ücret düzeyi, 1983-1990 dönemlerinde özel kesim ücret düzeyinin biraz altında, izleyen dönemde ise biraz üstünde kalmaktadır. Her durumda, iki kesim ücretleri birbirini yakından izlemektedir. Bunu, izleyen grafikte de saptamak mümkündür.

Görüldüğü gibi, iki ücret düzeyi arasındaki makas fazla açılmamaktadır. 1994 gibi bazı özel yıllarda, toplu iş sözleşmesinin süresi nedeniyle uyum sürecinin gecikmeli olması söz konusu olsa da, hemen izleyen yıllarda makası kapatacak telafi süreçleri çalıştırılmaktadır. 1995 yılının "sıfır" zam dayatmasının arkasındaki bir neden de budur.

500 Firmada Çalışan Başına Yıllık Ücretler (1997 sabit fiyatlarıyla)

B) KİT'LER BÜTÇEYE YÜK MÜ?

KİT'lerin bütçeye yük olduğu iddiası tam bir aldatmacadır.

Bir kere, KİT'lerin ekonomiye ve topluma katkıları bütçe ilişkilerine indirgenemez. KİT'lerin, milli gelire, istihdama, ekonomik kalkınmaya, ekonomik bağımsızlığı korumaya, bölgesel dengesizlikleri gidermeye, sosyal refah artışını sağlamaya çok yönlü katkıları bulunmaktadır.

İkincisi, mali ve ekonomik açıdan iyi durumda olan KİT'leri satmaya ayarlanmış bir özelleştirme politikası, eninde sonunda kamu maliyesi için bir yük olmaya dönüşür. Çünkü kamusal hizmet anlayışıyla karsız çalışacak KİT'leri dengeleyecek karlı KİT'ler elden çıkarılmış olacaktır. Böyle davranan siyasal iktidarlar, kendi kısa ömürlerinde mali açmazları hafifletmek için topluma uzun vadeli bedeller yüklemektedir.

Üçüncüsü, KİT'leri satışa hazırlamak için görücüye çıkar gibi masraf yapılmakta, borçları ve kıdem tazminatı yükleri kamu tarafından yüklenilmekte, milyonlarca dolar danışmanlık parası ödenmektedir.

Dördüncüsü, KİT'ler bütçeye yük değil, tam tersine cansimididir.
İşte rakamların dili:

- 1975-83 döneminde bütçeden KİT'lere yapılan transfer önemli boyuttayken bu politika 1984 sonrasında terkedilmiştir. Bütçenin sadece yüzde 1'i oranında KİT'lere transfer yapılırken, KİT'lerden bütçeye transfer daha önemli hale gelmiştir. İşte Başbakanlık YDK 1995 rakamları:

BÜTÇEDEN---KİT'LERE	16.3 trilyon TL
KİT'LERDEN --BÜTÇEYE	19.6 trilyon TL

• KİT'lerin bütçeye katkılarının görünmeyen bir boyutu da vergi katkısıdır.

-KİT'lerin milli gelire katkısı 1995'te yüzde 10.9 düzeyinde kalırken, kurumlar vergisinin yüzde 32.9'unu ödemektedirler.

-Gene Başbakanlık YDK verilerine göre KİT'ler bütçenin toplam vergi gelirlerinin 1994 ve 1995'te yüzde 35'ini ödemişlerdir.

-Vergi aracısı olarak ödedikleri de katılırsa, KİT'ler 1995'te bütçenin yüzde 41'ini sağlamaktadırlar. Bir başka açıdan, KİT'lerin bu yıl için Hazine'den aldıkları 61 trilyonda kalırken, Hazine'ye katkıları 390 trilyon liradır.

HAZİNE DEN-----KİT'LERE 61 trilyon TL
KİT'LERE----- - HAZİNEYE 390 trilyon TL

-Türkiye'nin iki büyük holdingi yüzde 5-6'lık benzeri paylar için medya şovları düzenlerken, KİT'lerin bu büyük katkıları es geçilmektedir. Oysa, kamu işletmelerinin bu tür başarıların kamuoyuna duyurmak kamu yönetimine talip olan siyasetçilerin öncelikli görevi değil midir?

Kitlerin Ödediği Dolaylı-Dolaysız Vergilerin Bütçeye Katkısı

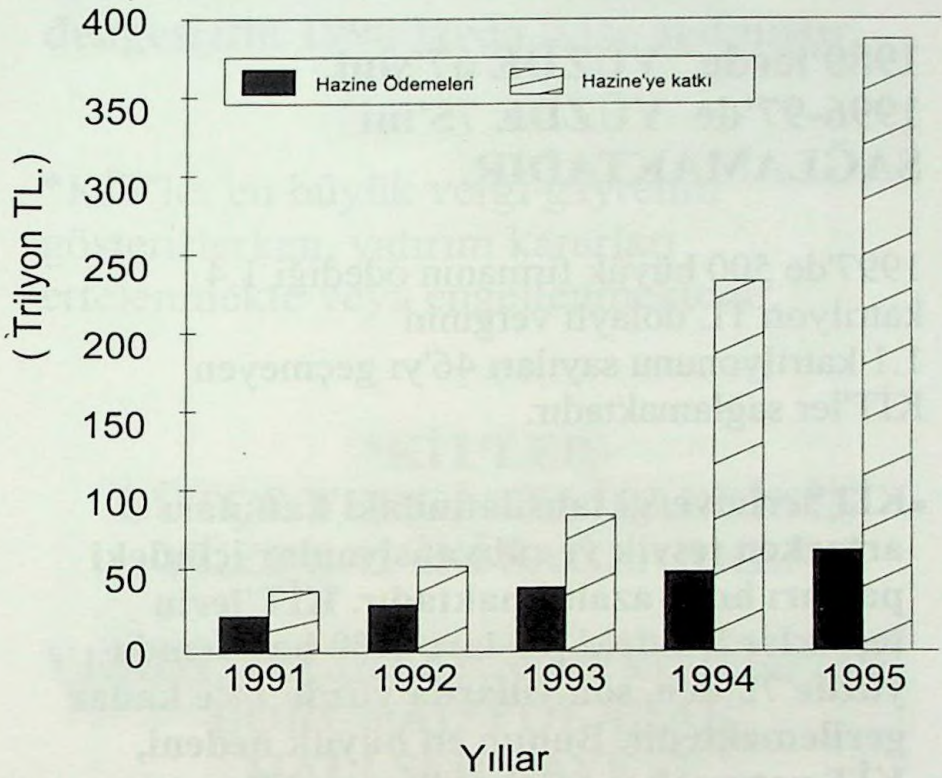
Yıllar	Konsolide Bütçe Vergi Hasılatı (1)	KİT'lerin Vergi Yükümlüsü Olarak Ödediği Tutar (mr.TL.)* (2)	(1/2)
1991	78.643	26.058	33
1992	141.602	44.447	31
1993	264.273	70.250	27
1994	587.760	207.519	35
1995	1.084.351	368.845	34
1995	1.084.351	(441.753)**	(41)

* Kurumlar Vergisi Gelir Vergisi Stopajı, KDV, Akaryakıt Tüketim Vergisi,
Dış ticarete ödenen vergiler, fon kesintileri, diğ er yükümlölükler.

** Vergi aracısı olarak ödenen vergiler dahil.

Kaynak: 1998 ve 1997 Bütçe Gerçekçeleri ve BYDK 1995 KİT Genel
Raporu (s. 55 ve 207).

KİT'lerin Hazine ile İlişkileri

- Bir başka kanıt, İSO 500 büyük firma verileridir.

Kamu kuruluşları 500 büyük firmanın ödediği veya topladığı tüketim vergilerinin,

**1980'lerde YÜZDE 67'sini
1996-97'de YÜZDE 75'ini
SAĞLAMAKTADIR.**

1997'de 500 büyük firmanın ödediği 1.4 katrilyon TL dolaylı verginin 1.1 katrilyonunu sayıları 46'yı geçmeyen KİT'ler sağlamaktadır.

- KİT'lerin vergi tahsilatındaki katkıları artarken teşvik ve sübvansiyonlar içindeki payları hızla azaltılmaktadır. KİT'lerin teşvikler içindeki payları 1980 başlarında yüzde 72'den, son yıllarda yüzde 14'e kadar gerilemektedir. Bunun en büyük nedeni, KİT yatırımlarının engellenmesidir.

ÇELİŞKİLER BÜYÜMEKTEDİR:

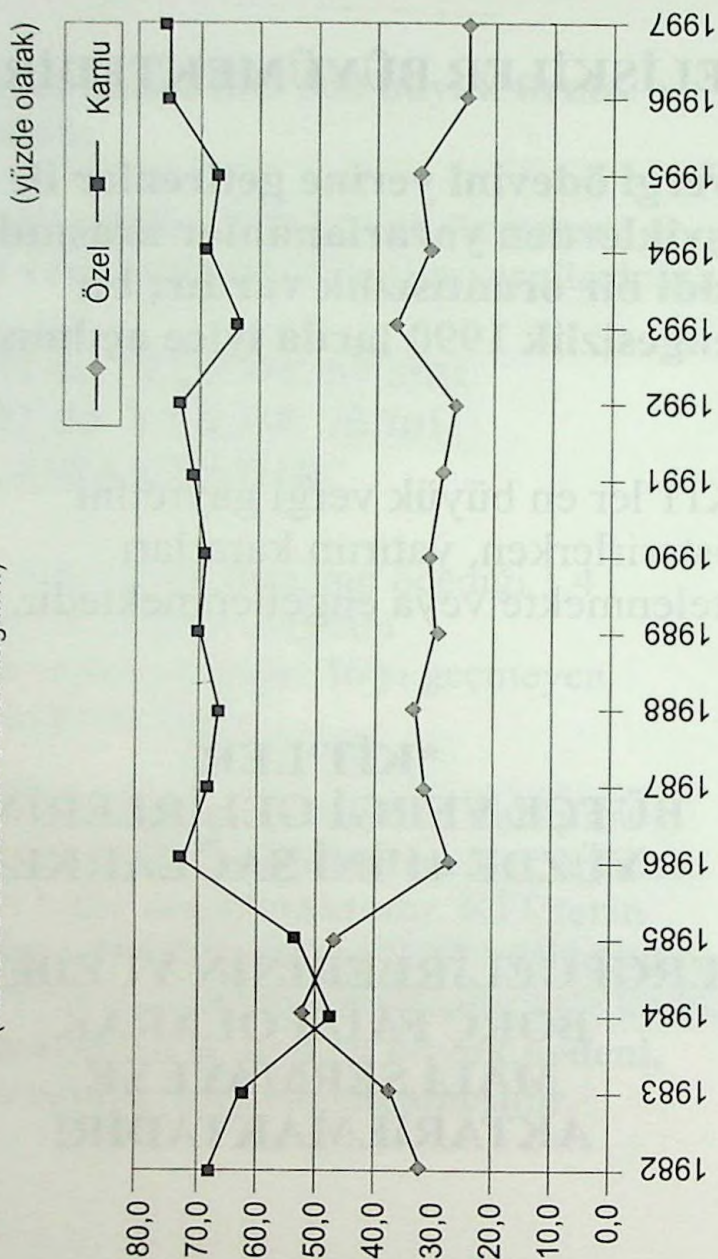
***Vergi ödevini yerine getirenler ile teşviklerden yararlananlar arasında ciddi bir orantısızlık vardır; bu dengesizlik 1990'larda iyice açılmıştır.**

***KİT'ler en büyük vergi gayretini gösterirlerken, yatırım kararları ertelenmekte veya engellenmektedir.**

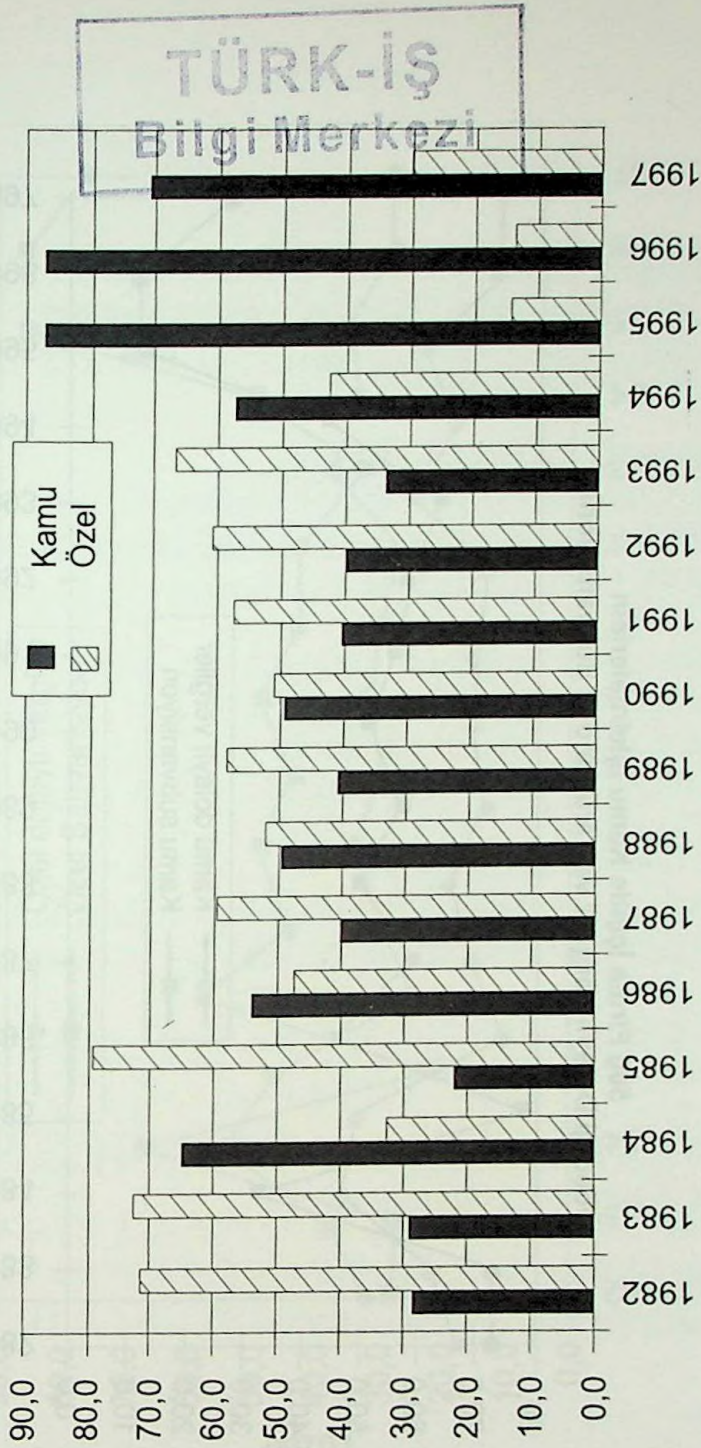
***KİT'LER
BÜTÇE VERGİ GELİRLERİNİN
YÜZDE 41'İNİ SAĞLARKEN**

**VERGİ GELİRLERİNİN YÜZDE 73'Ü
BORÇ FAİZİ OLARAK
MALİ SERMAYEYE
AKTARILMAKTADIR!**

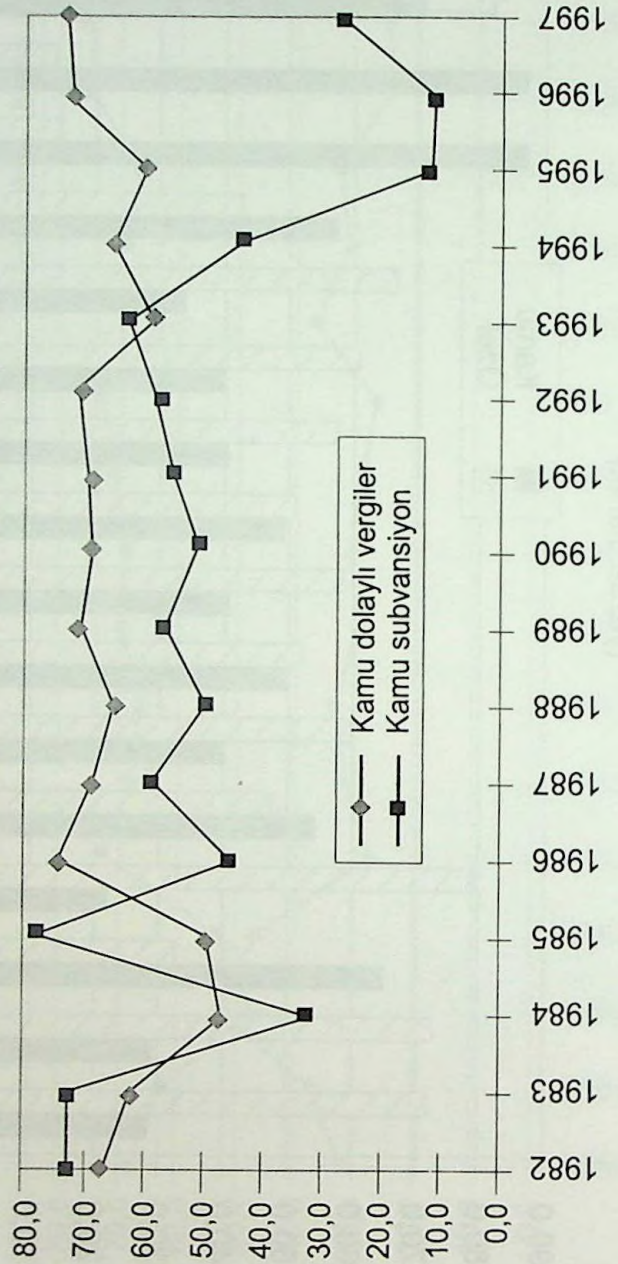
500 Büyük Firmanın Ödediği Dolaylı Vergilerin (kamu ve özel kesim olarak dağılımı)

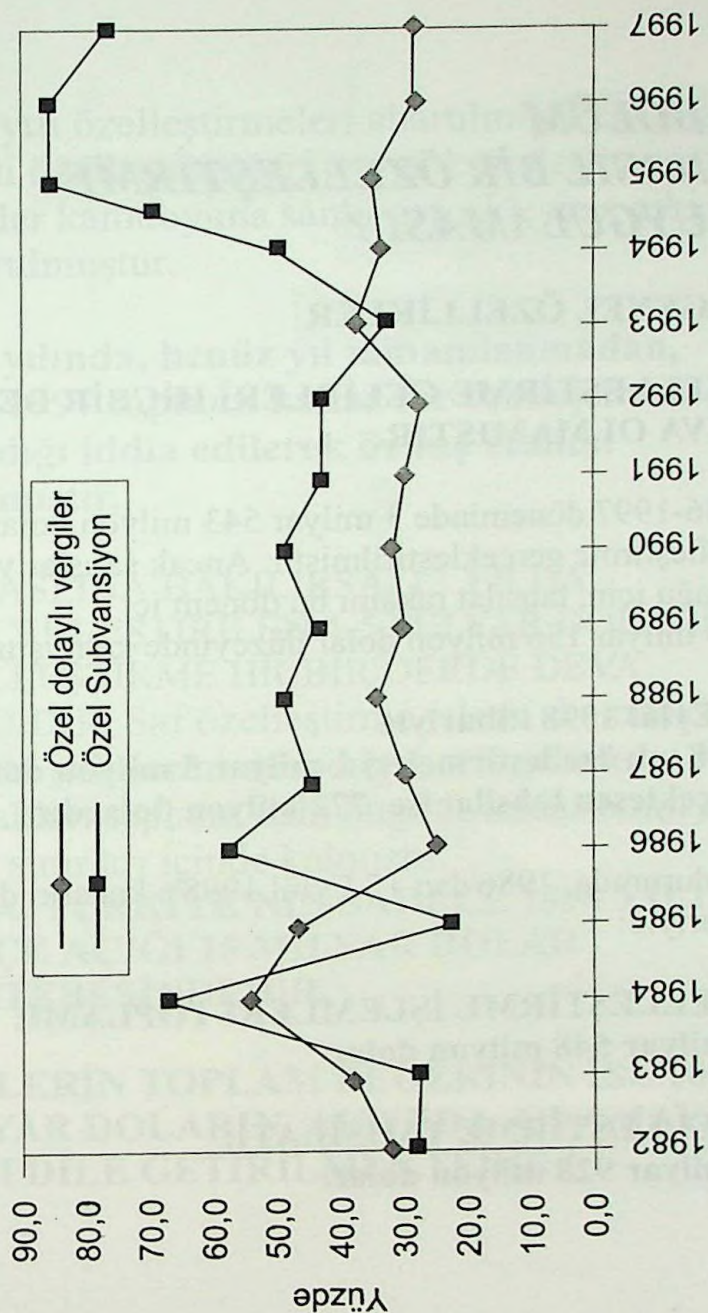
500 Firmaya Sağlanan Teşvik ve Subvansiyonlar
(yüzde olarak)

500 Firma İçinde Kamu İşletmelerinin
Ödediği Dolaylı Vergiler ve Yararlandığı Subvansiyonlar

500 Firma İçinde zel Kesim Firmalarının Dolaylı Vergiler ve Subvansiyonlar

3. BÖLÜM **NASIL BİR ÖZELLEŞTİRME** **UYGULAMASI ?**

A) GENEL ÖZELLİKLER

**ÖZELLEŞTİRME GELİRLERİ HİÇBİR DERDE
DEVA OLMAMIŞTIR.**

1986-1997 döneminde 3 milyar 543 milyon dolarlık bir özelleştirme gerçekleştirilmiştir. Ancak satışlar vadeli olduğu için, tahsilat rakamı bu dönem iç in 3 milyar 156 milyon dolar düzeyinde kalmıştır.

15 Eylül 1998 itibariyle
1998 yılı özelleştirmeleri 1 milyar 5 milyon dolar
gerçekleşen tahsilat ise 772 milyon dolardır.

Bu durumda, 1986'dan 15 Eylül 1998'e kadarki dönem itibariyle:

ÖZELLEŞTİRME İŞLEMLERİ TOPLAMI:
4 milyar 548 milyon dolar

ÖZELLEŞTİRME TAHSİLATI:
3 milyar 928 milyon dolar.

1998 yılı özelleştirmeleri abartılmış, POAŞ gibi şaibeli özelleştirmeleri içeren kesinleşmemiş işlemler kamuoyuna sanki gerçekleşmiş gibi duyurulmuştur.

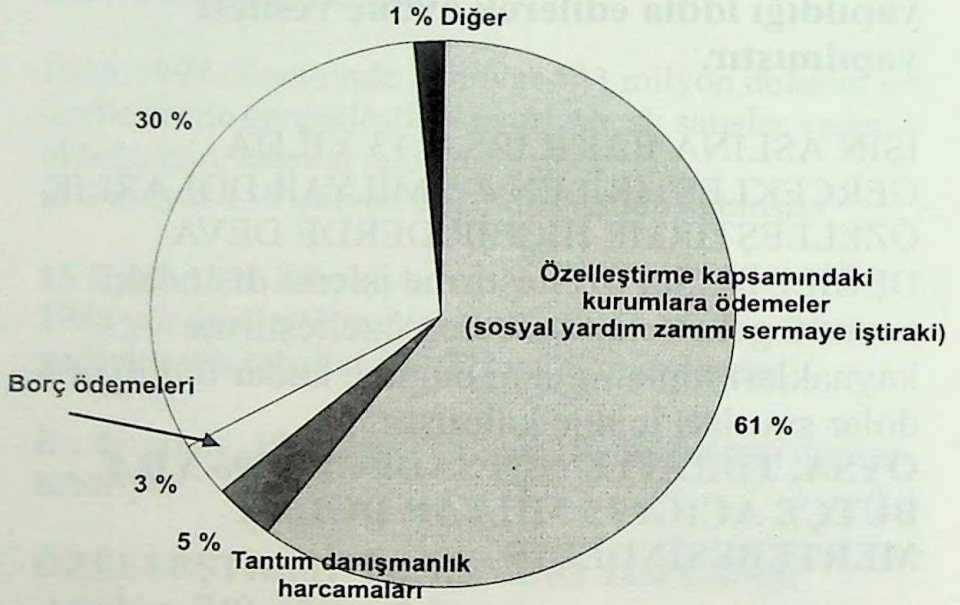
1998 yılında, henüz yıl tamamlanmadan, 1986-1997 toplamı kadar bir özelleştirme yapıldığı iddia edilerek övünç vesilesi yapılmıştır.

İŞİN ASLINA BAKILIRSA, 13 YILDA GERÇEKLEŞTİRİLEN 4-5 MİLYAR DOLARLIK ÖZELLEŞTİRME HİÇBİR DERDE DEVA DEĞİLDİR. Saf özelleştirme işlemi dışındaki temettü gelirlerini de içeren özelleştirme kaynakları toplamı dahi bugüne kadar 6 milyar dolar sınırları içinde kalmıştır.

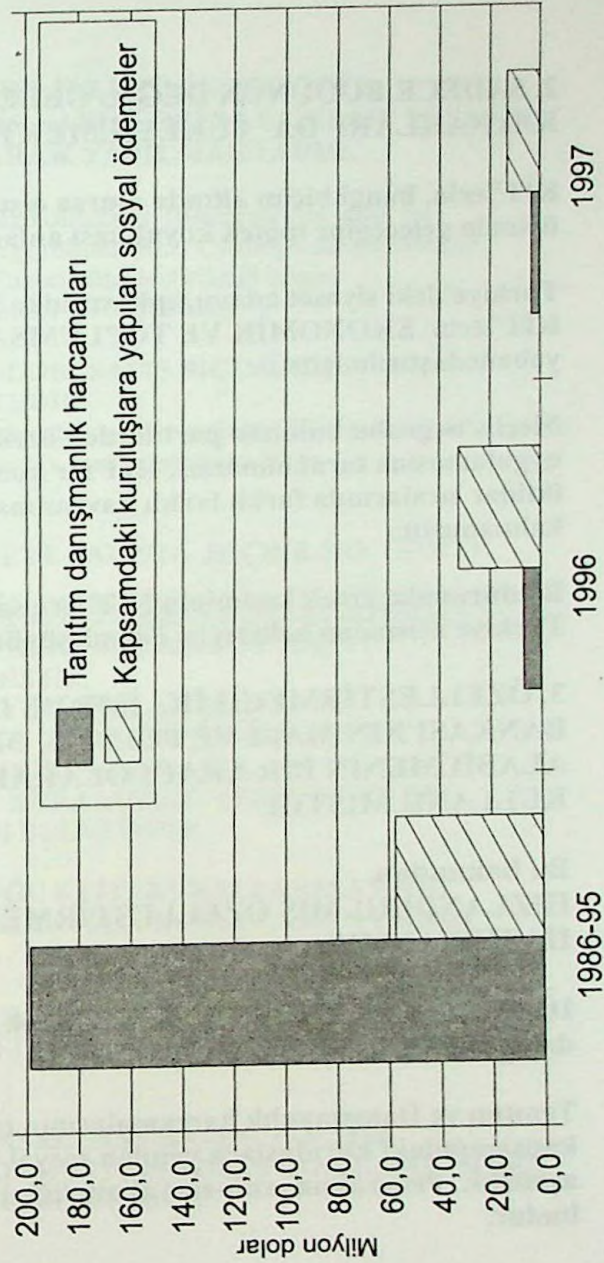
OYSA, TÜRKİYE'NİN SADECE 1998 YILI BÜTÇE AÇIĞI 15 MİLYAR DOLAR MERTEBESİNDEDİR.

KİT'LERİN TOPLAM DEĞERİNİN İSE 100 MİLYAR DOLARIN ALTINDA OLAMAYACAĞI DİLE GETİRİLMEKTEDİR !

Özelleştirmeye ilişkin harcamalar 1986-98

**Özelleştirme Kapsamındaki Kuruluşlara Yapılan Sosyal Ödemeler ile Tanıtım
Danışmanlık Harcamalarının Karşılaştırılması**
(Milyon dolar)

2. SADECE BUGÜNÜN DEĞİL GELECEĞİN KAYNAKLARI DA TÜKETİLMEKTEDİR.

KİT'lerin, hangi biçim altında olursa olsun tasfiye edilmesi, ülkenin geleceğine ipotek koyulması anlamındadır.

Türkiye'deki siyaset adamı, tıpkı sıradan yurttaşlar gibi, KİT'lerin EKONOMİK VE TOPLUMSAL misyonuna yabancılaştırılmıştır.

Meclis'te grubu bulunan partilerden özelleştirme uygulamasına taraf olmamış, KİT'ler konusunda muhalefet ve iktidar sıralarında farklı farklı davranmamış siyasal parti kalmamıştır.

Bu durumda, emek kesiminin KİT'lere sahip çıkmasının Türkiye açısından belirleyici önemi büyümüştür.

3. ÖZELLEŞTİRMECİLİK, İMF VE DÜNYA BANKASI'NIN MALİ VE POLİTİK DESTEĞİNİ ALABİLMENİN BİR ARACI OLARAK DA KULLANILMIŞTIR.

Bu bakımdan,
**HIZLANDIRILMIŞ ÖZELLEŞTİRME PROGRAMLARI
HAZIRLANMIŞ,**

Dünya Bankası veya İMF icazetli, yüksek ücretli uluslararası danışman firmalar tutulmuştur.

Tanıtım ve Danışmanlık harcamalarının toplamı, özelleştirme kapsamındaki kuruluşlara yapılan sosyal ödemeler toplamını aşmıştır. Programın anti-sosyal niteliğinin tipik bir örneği de budur.

**4.ÖZELLEŞTİRME GELİRLERİNİN BÜTÇEYE
AKTARILMASI 4046 SAYILI ÖZELLEŞTİRME YASASINA
DAHİ AYKIRI OLARAK YAPILMAKTADIR.**

IMF'ye verilen Ekonomik Politikalar Bildirgesi'nde dahi bu konuda taahhüt verildiği görülmektedir. Özelleştirme gelirlerinin bugüne kadar yüzde 30'unun bütçeleştirildiği bilgisi verilmektedir. Ancak veriler güvenilirmezdir.

**5. ÖZELLEŞTİRME BLOK SATIŞ BİÇİMİNDE
GERÇEKLEŞMEKTEDİR.**

Blok satış ve tesis/varlık satışı toplamı yüzde 57 oranındadır. Sermayeyi halka yayma bir, kandırmacadan öteye gidememiştir.

**6. YABANCI SERMAYEYE SATIŞTA HİÇBİR PAY LİMİTİ
KONULMAMIŞTIR,**

**7. DÜŞÜK SATIŞ FİYATI TESPİTLERİ VE UYGULAMADA
KEYFİLİK ÇOK SIK OLARAK KAMUOYUNUN
GÜNDEMİNE GELMİŞTİR.**

**8. MAFYA ÇETELERİYLE BAĞLANTILI
ÖZELLEŞTİRMELER TÜRKİYE'NİN BUGÜN EN
GÜNCEL KONUSU DURUMUNDADIR.**

**9. HUKUKSUZLUK VE KURALSIZLIK ÇOK YAYGIN BİR
GEÇERLİLİK ALANI BULMUŞTUR.**

**• ÖİB KENDİ KOYDUĞU SATIŞ KURALLARINA DAHİ
UYMAMIŞ, ALICI TARAFI DA KOŞULLARA UYMAYA
ZORLAMAMIŞTIR.**

ÜRETİM ŞARTIYLA SATILAN BİRÇOK İŞLETME,
FAALİYETİ DURDURDUĞU HALDE GERİ ALMA İŞLEMİ
YAPILMAMIŞTIR.

**• KOİ ve ÖİB, KURUMSALLAŞAMAMIŞ, POLİTİK
BASKILARA AÇIK OLMUŞTUR. TOFAŞ İHALESİNE DÜŞEN
ŞAİBE BUNUN TİPİK ÖRNEĞİDİR.**

10.HUKUK KARGAŞASI BAŞLANGIÇTAN BERİ SÜRMEKTEDİR.

- ANAYASA MAHKEMESİ ÇOK SAYIDA
İPTAL VE YÜRÜTMİYİ DURDURMA
KARARI VERMİŞTİR.**
- Açılan idari davaların bugüne kadar tespit edilebilen sayısı 122'dir. Bunun 31'i danıştay, 91'i bölge idare mahkemelerinde görülmüştür veya görülmektedir.
- İDARE MAHKEMELERİNDE,
DAVALARIN**
29'u için yürütmeyi durdurma,
33'ü için iptal,
10'u için red kararı verilmiştir
(Diğerleri devam etmektedir).
- DANIŞTAY'A KONU OLAN DAVALARIN**
5'i için yürütmeyi durdurma
3'ü için iptal,
11'i için yürütmeyi durdurma isteminin reddi,
6'sı için temyiz-red kararı verilmiştir.

B. ÖZELLEŞTİRME UYGULAMALARINDAN ÖRNEKLER

1. PETLAS

İKİ KEZ İHALEYE ÇIKARILDI.

10.02.1995 tarihli birincisi ÖYK kararıyla iptal edildi. İkinci ihale 20.03.1997 tarihli ÖYK kararıyla kesinleőti ve tesis Kombassan'a verildi.

İlk ihalede 65 milyon dolar olarak tespit edilen değeri, ikinci ihalede 34.7 milyon dolara düşürüldü.

İlk ihalede vade farkı olarak yıllık yüzde 8 faiz öngörülmüşken, ikinci satışta vade için faiz uygulaması hükmü yer almadı.

İptal edilen ilk ihalede PETLAS'ın tüm borç ve yükümlölükleri alıcı tarafından üstlenilmesi hükme bağlanmışken, ikincide kıdem ve ihbar tazminatları kamunun üzerine yüklendi.

2. KÜMAŞ (Kütahya Manyezit İşletmeleri AŞ)

5.9.1995 tarihli ÖYK kararıyla 108 milyon 100 bin dolara Zeytinoğlu Holding'e satıldı.

Satış bedelinin yarısı olan 54 milyon doların satış sözleşmesinin imzalandığı tarihte, diğer yarısının bir yıl sonra ödenmesi kararlaştırıldı.

Oysa, KÜMAŞ'ın bankalardaki 40 milyon dolar nakdi, teslimattan bir gün önce ESBANK'a yatırılarak ilk taksit bedelinin büyük kısmının bizzat işletme nakitleriyle ödenmesi sağlanıverdi. İşlemi yapan Genel Müdür halen yargılanmaktadır.

3.HAVAŞ

23.5.1995 tarihli ihale şartnamesine aykırı olarak HAVAŞ'ın 3 milyon dolarlık temettüsü firmanın satıldığı YAZEKS'e bırakıldı.

4.AFŞİN-ELBİSTAN TERMİK SANTRALİ

8.12.1994 tarihli Bakanlar Kurulu kararıyla Afşin_elbistan (A) Termik Santralinin 1-4 üniteleri ve sahaların rehabilitasyonu, tevsii mahiyetindeki 5-6 ünitelerinin yapımı ile 1-6 ünitelerinin ve kömür sahalarının işletilmesi, elektrik üretimi ve ticareti, ERG-VERBUND Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ'ye verildi.

Ancak, Bakanlar Kurulu'nun karar aldığı tarihte ŞİRKET HENÜZ KURULMAMIŞ, KARARDAN SONRA 27 Aralık'ta kurulmuştur. Diğer yandan, santrale kömür temin eden sahaların da bu kararla şirkete devri öngörülmüştür.

5. KİT'lerin KİT'lere SATILIŞI:

"Devlet işletmecilik yapamaz" çarpıtmasını topluma kabul ettirmeye çalışanlar, kamu işletmelerimizi başka ülkelerin kamu işletmelerine satmakta sakınca görmemektedirler.

• Bunlardan bir örnek, 1989 yılında ÇİTOSAN'ın 5 verimli çimento fabrikasını alan Societe Des Ciments Français şirketinin bir Fransız KİT'İ olmasıdır.

• İkinci örnek, bir Alman KİT'i olan SAARBERG firmasının TKİ Orta Anadolu Linyitleri İşletmesi'ne bağlı B ve C sahalarında kömür üretilmesi işini Park Teknik AŞ ile birlikte almasıdır.

6. ÇEŞME TÜR BAN

Ekim 1995'te 550 milyar TL'ye Gazala AŞ'ye satılan Çeşme TÜR BAN Oteli, bundan tam 5 ay sonra, Şubat 1996'da 3 trilyon TL'ye Gaziantep'te kurulu Hidayet AŞ'ye satıldı!

7. TESTAŞ AYDIN AŞ

12.12.1995'te üç yıl üretim garantisi koşuluyla Tayvanlı Cheng Chung LEE'ye 1.150.000 dolara (o yılki satış hasılatı fiyatına) satılan TESTAŞ, üretimi sürdürmediği gibi, tesisi alanlar Şirket anasözleşmesini değiştirerek üretim yapma maddesini çıkardılar. Tesis bugün kapanmış durumdadır.

8. EBK

Özelleştirme öncesi
33.560 ton/yıl olan üretim,
özelleştirme sonrasında
1.339 ton/yıla düştü.

Özelleştirme öncesi işçi sayısı	867
İşten çıkarılan işçi sayısı	691
Özelleştirme sonrası işçi sayısı	176
İşten atılma oranı	% 79.7

9. SEK

Özelleştirme öncesi üretim
62.776 ton/yıl
Özelleştirme sonrası üretim
25.650 ton/yıl.

Özelleştirme öncesi işçi sayısı	442
Özelleştirme sonrası işçi sayısı	144
İşten atılma oranı	% 67.4

10. ÇİTOSAN

20 Çimento fabrikasında
Özelleştirme öncesinde

işçi sayısı (1989) 5.400

Özelleştirme sonrasında kalan
işçi sayısı (1996) 2.372

İşten atılma oranı % 56.6

11. ORÜS

Özelleştirme öncesi işçi sayısı 1068

Özelleştirme sonrası işçi sayısı 306

İşten Atılma Oranı % 71.3

12. SÜMERBANK

(Sümer Holding'in 7 işletmesi)

Özelleştirme öncesi işçi sayısı 2.965

Özelleştirme sonrası işçi sayısı 1.495

İşten Atılma Oranı % 39.5

4. BÖLÜM: TÜRK-İŞ TABAN ve TAVAN YÖNETİCİLERİ EĞİLİM ARAŞTIRMASI

ÖZELLEŞTİRMENİN SENDİKALAR AÇISINDAN EKONOMİK VE TOPLUMSAL ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI

1-ARAŞTIRMANIN KONUSU ve AMACI

Araştırmanın konusunu, Türkiye'deki özelleştirme uygulamalarının ekonomik ve toplumsal sonuçları, bu sonuçların sendikalara yansımaları ile üye sendikalarımızın taban ve tavan yöneticilerin konuyla ilgili tutum ve eğilimlerinin belirlenmesi oluşturmaktadır.

Bu araştırmayla başta özelleştirilen kamu kuruluşlarında çalışanlar olmak üzere, geniş halk kesimlerini ve toplumun tümünü etkileyerek çok yönlü olumsuzluklar getiren özelleştirmeye ilgili olarak Konfederasyon düzeyinde ilk defa bir alan çalışması gerçekleştirilmiş bulunmaktadır.

Bu çalışmada, üye sendikalarımızın aynı zamanda önemli bir çoğunlukla kendilerinin de örgütlü bulundukları Kamu İktisadi Teşebbüsleri (KİT) ya da kamu kuruluşlarına ve ardından özelleştirmeye bakış açıları, uygulama sonuçları hakkında neler düşündükleri, özelleştirmeye ilgili tutumları ve nihai olarak özelleştirme karşıtı mücadelenin etkin ve merkezi bir çizgiye oturtulabilmesi yönündeki eğilimleri belirlenmek istenmiştir.

2-ARAŞTIRMA KAPSAMI

Araştırma kapsamı, Konfederasyonumuz üyesi sendikaların Yönetim Kurulu Üyeleri, Sendikaların Şube Başkanları ve TÜRK-İŞ Bölge Temsilcileri olarak belirlenmiştir.

Bilgi derleme formları sadece Sendika Genel Merkezlerine gönderilmiştir. Eğilim anketi 270 yanıt üzerinden değerlendirilmiştir. Anket kapsamı ve yöntemi, istatistiksel açıdan güvenli ve anlamlı sonuçların elde edilmesine olanak vermiştir.

3-ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırma, çağdaş tekniklerden "Optik Form" yapısındaki anket formları aracılığıyla, doğrudan doğruya kitle üzerinde gerçekleştirilmiştir. Böylece toplanan verilerin manyetik ortama optik okuyucular ile çok hızlı bir şekilde ve "sıfır hata" ile aktarılması sağlanmıştır.

Veriler, SPSS İstatistik Paket programıyla değerlendirilmiştir. Bu çerçevede, sırasıyla veri setinin tanımlanması yapılmış, soru bazında "frekans" (sıklık) dağılımları alınmış, belirlenen soruların Genel Merkez - Şube düzeyinde çarpaz dağılımları hazırlanmış ve son olarak da anlamlılık testi uygulanmıştır.

4- ARAŞTIRMA SONUÇLARI VE DEĞERLENDİRMESİ

Bu başlık altında, yukarıda değinilen yöntem çerçevesinde ulaşılan sonuçlar, belirli tercih temelinde ele alınanlar itibariyle değerlendirilmeye çalışılmaktadır.

Anketin daha sonra yapılacak nihai değerlendirme ve analizinde tüm tablolar Genel (Merkez + Şube), Merkez ve Şube ayrımlarında ayrıntılı olarak sunulacaktır.

4.1. YAŞ DAĞILIMI

Araştırma kapsamında yer alan kişilerin yüzde 55.64 gibi önemli bir bölümü 36-45 yaş aralığındadır. Bunu, yüzde 29.18 ile 46-55, yüzde 8.56 ile 26-35, yüzde 5.84 ile 56-65 ve binde 4 oranıyla 25 ve altı ile 66 yaş ve üzeri izlemektedir.

36-45 ve 46-55 yaş aralıkları birlikte ele alındığında, yüzde 84.82 gibi baskın bir oranla ağırlık, **orta ve üzeri yaş grubuna** denk gelmektedir.

Araştırma kapsamında yeralan kişilerin Merkezler düzeyinde Yönetim kurulu üyeleri, Şubelerde ise başkanlar olmaları nedeniyle, bu doğal bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yaş dağılımında genele yönelik bu özellikler, Merkez ve Şube ayrımlarında da benzer bir nitelik göstermekte, ancak merkez yöneticilerinin yaş ortalamalarının biraz daha yüksek olduğu görülmektedir.

YAŞ GRUPLARI

	Sayı	Yüzde
25 VE ALTI	1	0,39
26 - 35	22	8,56
36 - 45	143	55,64
46 - 55	75	29,18
56 - 65	15	5,84
66 VE ÜZERİ	1	0,39
Toplam	257	100,00

4.2.EĞİTİM DURUMU

Yüzde 54.65 olarak, araştırma kapsamındaki kişilerin **yarısından fazlası lise mezunu** durumundadır. Ortaokul mezunları yüzde 16.28, İlkokul mezunları yüzde 15.12 oranında pay alırken, **üniversite mezunları yüzde 12.79 gibi ilkokul mezunlarına yakın bir oran** oluşturmaktadır. **Yüksek lisans ve üzeri eğitim yapmış bulunanlar da mevcut olup, yüzde 1.16 oranındadır.**

Genelde, bir başka ifadeyle Genel Merkez + Şube toplamında oranlar, yükseklik bakımından Lise-Ortaokul-İlkokul-Üniversite-Y.Lisans ve üzeri şeklindeki sıralanırken, Merkezlerde Lise-Ortaokul-Üniversite-İlkokul-Y.Lisans ve üzeri, Şubelerde ise Lise-İlkokul-Ortaokul-Üniversite-Y.Lisans üzeri şeklinde gerçekleşmektedir.

EĞİTİM DURUMU

	Sayı	Yüzde
İLKOKUL	39	15,12
ORTAOKUL	42	16,28
LİSE	141	54,65
ÜNİVERSİTE	33	12,79
Y.LİSANS VE ÜZERİ	3	1,16
Toplam	258	100,00

4.3.KİT VE KAMU KURULUŞLARININ EKONOMİDEKİ ÖNEMİ

Araştırma kapsamında yer alanlar, ülkemizin tarihsel koşullarında doğan, ekonomik kalkınmanın lokomotifleri olan ve bugün ulaşılan ekonomik gelişme düzeyinde öncelikli ve özel bir yer tutan KİT'lerin ekonomideki önem derecesi konusunda, yüzde 84.09 gibi yüksek bir oranla "çok önemli" görüşünü ifade etmişlerdir. Yüzde 15.91 oranındaki kesim, KİT'leri ekonomik alanda kısmen önemli olarak gördükleri bildirmişlerdir.

Genel için geçerli olan bu oranlar, Merkez ve Şube alt ayrımlarında biraz farklı olsa da yakın özellikler göstermektedir. Merkezlerde KİT'leri çok önemli olarak niteleyen kişiler yüzde 88.24 oranında iken, Şubeler de bu oran yüzde 81.48'dir.

KİT'LERİN VE KAMU KURULUŞLARININ EKONOMİDEKİ ÖNEM DERECEŚİ SİZCE NEDİR?

	Sayı	Yüzde
ÇOK ÖNEMLİ	222	84,09
KISMEN ÖNEMLİ	42	15,91
Toplam	264	100,00

4.4. KİT VE KAMU KURULUŞLARININ BAŞARI DURUMU

Araştırma kapsamında, KİT ve kamu kuruluşlarının başarı ölçütleri; karlılık, verimlilik, istihdam, milli gelire katkı, bölgesel dengesizlikleri azaltma, gelir dağılımını düzeltme, sendikal ve örgütlü topluma örnek olma ve ülkenin ekonomik bağımsızlığını koruma şeklinde, başarı derecesi ise; önemsiz, kısmen önemli, çok önemli şeklinde belirlenmiştir.

Başarı derecelendirmesinin çok önemli nitelemesinde sendikal ve örgütlü topluma örnek işlevi yüzde 92.97 ile en yüksek oranı almış durumdadır. Bir başka ifadeyle, **sendikal ve örgütlü topluma örnek işlevi** KİT'lerin başarısında çok önemli kabul edilen ilk ölçüt olmaktadır. Araştırmayı yanıtlayan kişilerin yüzde 5.86'lık bölümü anılan ölçütü kısmen önemli, yüzde 1.17'lik çok küçük bir kısmı ise önemsiz olarak nitelendirmektedir.

KİT ve kamu kuruluşlarının başarısını değerlendirmede çok önemli olarak ifade edilen ikinci ölçüt, yüzde 84.65 oranıyla **ülkenin ekonomik bağımsızlığını koruma**; üçüncü ölçüt 78.39 ile **bölgesel dengesizlikleri azaltma**; dördüncü ölçüt yüzde 71.19 ile **verimlilik**, beşinci ölçüt, yüzde 66.81 ile **milli gelire katkı ve gelir dağılımını düzeltme** olmaktadır. **İstihdam** yüzde 63.03 bir oranla anılan ölçütleri izlerken, **karlılık**, çok önemli başarı derecelendirmesinde yüzde 31.56 ile en küçük oranı oluşturmaktadır. Ancak bu ölçüt kısmen önemli kategorisinde yüzde 61.33 ile ilk tercihi almaktadır.

KİT'lerin başarı değerlendirmesinde çok önemli kabul edilen sendikal ve örgütlü topluma örnek olma işlevi, ülkenin ekonomik bağımsızlığını koruma ve bölgesel dengesizlikleri azaltma gibi fonksiyonların toplumsal yanı ağır basan ölçütler olmaları dikkate alındığında, yanıt veren kişilerin KİT ve kamu kuruluşlarının başarılarında toplumsal ölçütlere yükledikleri önem ve değer daha vurgulu olmaktadır.

AŞAĞIDAKİ ÖLÇÜTLER KİT'LERİN VE KAMU KURULUŞLARININ BAŞARISINI DEĞERLENDİRMEK İÇİN NE DERECE ÖNEMLİDİR?

	ÖNEMSİZ	KISMEN ÖNEMLİ	ÇOK ÖNEMLİ
KARLILIK	7,11	61,33	31,56
VERİMLİLİK	1,27	27,54	71,19
İSTİHDAM	4,20	32,77	63,03
MİLLİ GELİRE KATKI	0,86	32,33	66,81
BÖLGESEL DENGESİZLİKLERİ AZALTMA	2,54	19,07	78,39
GELİR DAĞILIMINI DÜZELTME	2,59	30,60	66,81
SENDİKALAŞMA VE ÖRGÜTLÜ TOPLUMA ÖRNEK OLMA	1,17	5,86	92,97
ÜLKENİN EKONOMİK BAĞIMSIZLIĞINI KORUMA	1,24	14,11	84,65

4.5. ÖRGÜTLÜ OLUNAN KAMU İŞLETMELERİNİN ÖZELLEŞTİRİLMESİNE TARAFTAR OLUP OLMAMA DURUMU

Araştırma kapsamındaki kişiler, örgütlü bulundukları kamu kuruluşlarının özelleştirilmesi konusunda Genelde yüzde 97.73, Merkezlerde yüzde 98.08 ve Şubelerde yüzde 97.50 gibi ezici bir çoğunlukla "Hayır" cevabını vermişlerdir.

Bu şekilde baskın oranlar, özelleştirmeye karşı tutumun Genel, Merkez ve Şube düzeyinde anlamlı bir göstergesi olmakta, aynı zamanda özelleştirme karşıtı mücadeledeki kararlılığı göstermektedir.

ÖRGÜTLÜ OLDUĞUNUZ KAMU İŞLETMELERİNİN ÖZELLEŞTİRİLMESİNE TARAFTARMISINIZ?

	Sayı	Yüzde
EVET	6	2.27
HAYIR	258	97.73
Toplam	264	100.00

4.6. ÖZELLEŞTİRMEYE BAKIŞ AÇISI

Bugüne kadarki uygulama sonuçları itibariyle, özelleştirmeyi nasıl değerlendiriyorsunuz sorumuza verilen yanıtlar Merkezlerde yüzde 77.17, Şubelerde yüzde 55.48 ve Genelde yüzde 63.87 gibi önemli ağırlıklarla **"hiçbir kamu işletmesinin özelleştirilmemesi"** şeklindedir.

Bu sonuç hemen yukarıda, anketimizi yanıtlayanların tamamına yakın bir oranla örgütlü bulundukları kamu kuruluşlarının özelleştirilmemesi şeklindeki tutumlarını, tamamlayıcı bir özellik taşımaktadır.

Özelleştirmeyi değerlendirme kategorisinde yanıt veren 238 kişiden yüzde 63.87 oranında 152 kişi hiçbir kamu kuruluşunun özelleştirilmemesini savunurken, yüzde 24.79 oranındaki 59 kişi yalnızca verimsiz çalışanların özelleştirilmesini, yüzde 10.92'i oranındaki 26 kişi stratejik önemde olmayanların özelleştirilmesini ifade etmektedir.

ÖZELLEŞTİRMEYİ NASIL DEĞERLENDİRİYORSUNUZ?

	Sayı	Yüzde
HER TÜRLÜ KAMU İŞLETMESİ ÖZELLEŞTİRİLMELİ	1	0,42
SADECE VERİMSİZ ÇALIŞAN KAMU İŞLETMELERİ ÖZELLEŞTİRİLMELİ	59	24,79
STRATEJİK ÖNEMDE OLMAYAN KAMU İŞLETMELERİ ÖZELLEŞTİRİLMELİ	26	10,92
HİÇBİR KAMU İŞLETMESİ VEYA KURULUŞ ÖZELLEŞTİRİLMEMELİ	152	63,87
Toplam	238	100,00

ÖZELLEŞTİRMEYİ NASIL DEĞERLENDİRİYORSUNUZ?

		HER TÜRLÜ KAM. İŞL. ÖZELLEŞTİRİLMELİ		SADECE VERİMSİZ ÇALIŞANLAR ÖZELLEŞTİRİLMELİ		STRATEJİK ÖNEMDE OLMAYANLAR ÖZELLEŞTİRİLMELİ		HİÇBİR KAM.İŞL. ÖZELLEŞTİRİLMELİ	
		Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
TÜR(MERKEZ-ŞUBE)	MERKEZ			14	15,22	7	7,61	71	77,17
	ŞUBE	1	0,68	45	30,82	19	13,01	81	55,48

4.7. ÖZELLEŞTİRME UYGULAMALARININ ÇALIŞANLAR AÇISINDAN EKONOMİK VE TOPLUMSAL SONUÇLARI

Türkiye'de özelleştirme, her geçen gün yaşanan örneklerinde olduğu gibi çok yönlü olumsuzluklar getiren bir uygulama niteliğindedir.

Esasen bu sonuç, özelleştirme aracılığıyla sermayeye kaynak aktarımının daha kolay yapılabilmesine olanak sağlamak amacıyla çalışanların kazanımlarının önce geriletilmesi, sonra da giderek ortadan kaldırılmasından kaynaklanmaktadır.

Özelleştirmenin çalışanlar açısından getirdiği ilk yıkıcı sonuç, işten çıkarmalar ve işsizlik olmaktadır.

Nitekim, araştırma kapsamında yeralanların yüzde 96.95'i, Türkiye'de bugüne kadarki özelleştirme uygulamalarıyla iş güvencesinin sarsılarak, işsiz ordusunun büyüdüğü, yüzde 95.82'si sendikasıylaştırmanın yaygınlaştığı, yüzde 95.44'ü yağma ve vurgun ekonomisinin

yaratıldığı, yüzde 95.04'ü işçilerin emekliliğe zorlandığı, yüzde 93.80'i milli gelir dağılımının daha da bozulduğu, yüzde 93.52'si özel tekellerin olduğu ve güçlendiği, yüzde 90.46'sı özelleştirme gelirlerinin bütçe açıklarına yama yapıldığı, yüzde 90.44'ü bölgesel dengesizliklerin arttığı ve yüzde 84.55'i kalite ve verimliliğin artmadığı yönünde görüş bildirmişlerdir.

Özelleştirme sonucunda "sendikal örgütlenmemize dokunulmamıştır" ifadesi, yüzde 95.28 ile en yüksek "katılmıyorum" oyu olan ifade olmuştur. Yine, özelleştirmeye iş güvencesinin korunduğuna katılmayanlar yüzde 95.22, taze sermaye katkısı geldiğine ve bir canlanma başladığına katılmayanlar yüzde 91.43, sendikal örgütlenme gerilemesine rağmen hak kaybı olmadığına katılmayanlar yüzde 88.05, kamu müdahalelerinin son bulup işletmenin önünün açıldığına katılmayanlar yüzde 83.68 ve işyerinin daha kârlı çalışmaya başladığına katılmayanlar yüzde 82.92 oranlarında oy almaktadır.

İşçi tepkisinin az olduğu konusunda ise görüşler eşit ağırlıkta dağılmıştır. Anketi yanıtlamayanların yüzde 48.40'ı işçi tepkisinin az olduğunu düşünürken, yüzde 51.60'ı bu görüşe katılmadıklarını ifade etmiştir. Yüzde 48.40 oranında işçi tepkisinin azlığı şeklindeki sonuç, bundan sonraki mücadelede daha etkin olunması gerekliliğini de hatırlatmaktadır.

TÜRKİYE'DE BUGÜNE KADARKİ ÖZELLEŞTİRME UYGULAMALARININ SONUÇLARI HAKKINDA AŞAĞIDAKİLERDEN KATILIP KATILMADIĞINIZ HANGİLERİDİR.

	KATILIYORUM	KATILMIYORUM
ÖZEL TEKELLER OLUŞMUŞ VE GÜÇLENMİŞTİR	93,52	6,48
YAĞMA VE VURGUN EKONOMİSİ YARATILMIŞTIR	95,44	4,56
KİT'LERİN ÜRETTİĞİ MAL VE HİZMET FİYATLARI ARTMIŞTIR	73,66	26,34
GELİR DAĞILIMI DAHA DA BOZULMUŞTUR	93,80	6,20
BÖLGESEL DENGESİZLİKLER ARTMIŞTIR	90,44	9,56
İŞ GÜVENCESİ SARSILMIŞ, İŞSİZ ORDUSU BÜYÜMÜŞTÜR	96,95	3,05
SENDİKASIZLAŞTIRMA YAYGINLAŞMIŞTIR	95,82	4,18
İŞÇİLER EMEKLİLİĞE ZORLANMIŞTIR	95,04	4,96
KALİTE VE VERİMLİLİK ARTMAMIŞTIR	84,55	15,45
ÖZELLEŞTİRME GELİRLERİ BÜTÇE AÇIKLARINA YAMA YAPILMIŞTIR	90,46	9,54
KAMU MÜDAHAELERİ SON BULMUŞ, İŞLETMENİN ÖNÜ AÇILMIŞTIR	16,32	83,68
TAZE SERMAYE KATKISI GETİRİLMİŞ, BİR CANLANMA BAŞLAMISHTIR	8,57	91,43
İŞ GÜVENCESİ KORUNMUŞTUR	4,78	95,22
SENDİKAL ÖRGÜTLENMEMİZE DOKUNULMAMIŞTIR	4,72	95,28
SENDİKAL ÖRGÜTLENME GERİLEMESENE RAĞMEN HAK KAYBI OLMAMIŞTIR	11,95	88,05
İŞÇİ TEPKİSİ AZ OLMUŞTUR	48,40	51,60
İŞYERİ DAHA KARLI ÇALIŞMAYA BAŞLAMISHTIR	17,08	82,92

4.8.ÖZELLEŞTİRME UYGULAMALARININ ÇALIŞANLAR AÇISINDAN GENEL SONUÇLARI

Özelleştirme uygulamaları özelleştirilen kamu kuruluşlarında çalışanları, istihdam azalması, ücretlerin düşmesi ve çalışma sürelerinin uzaması şeklinde etkilemektedir.

Araştırma sonuçlarımız, bu sonucun doğruluğunu pekiştirmektedir. Nitekim araştırma kapsamındakilerin Genel düzeyde yüzde 98.05'i, Merkezlerde yüzde 99.03'ü, Şubelerde 97.40 gibi tamamına yakını özelleştirilen işyerlerinde istihdamın azaldığını; Genelde yüzde 65.69'u, Merkezlerde yüzde 72.45'i, Şubelerde 60.99'u çalışma sürelerinin arttığını; Genelde yüzde 85.48'i, Merkezlerde yüzde 86.27'si, Şubelerde ise yüzde 84.89'u ortalama ücretlerin azaldığı görüşündedir.

ÖZELLEŞTİRİLEN İŞYERLERİNDE :

	ARTTI	AZALDI	DEĞİŞMEDİ
İSTİHDAM SAYISI		98,00	1,95
ÇALIŞMA SÜRELERİ	65,69	57,11	27,20
ORTALAMA ÜCRETLER	2,90	85,48	11,62

4.9. ÖZELLEŞTİRME SONRASINDA ÖRGÜTLENME YÖNÜNDE GİRİŞİM VE ÇABALAR

Ülkemizde bugüne kadarki özelleştirme uygulamalarından sendikasılaştırma işçiler açısından yaşanan ikinci önemli olumsuzluktur. Özelleştirme sonrası yüzde 38'e düştüğü tespit edilen sendikalılık oranı, özelleştirmenin sendikasılaştırma üzerindeki olumsuz etkisinin çarpıcı bir ifadesidir.

Bu noktada özelleştirme sonrasında yeniden örgütlenme yönündeki çalışmalar, çalışanlar açısından büyük önem taşımaktadır. Araştırma kapsamındakilerin yüzde 71.81 gibi ağırlıklı bir kesimi özelleştirme sonrasında örgütlenme yönünde girişim ve çabada bulunduklarını, bunların yarısından biraz fazlası yani yüzde 51.46'lık kısmı ise başarılı bir sonuç alamadıklarını, yüzde 45.61'i kısmen, yüzde 2.92'si gibi küçük bir bölümü de çok başarılı olduklarını bildirmişlerdir.

Geneli veren bu rakamlar yanında, Merkez ve Şube ayrımlarında da önemli bir farklılığa tanık olunmamıştır.

Yeniden sendikalaşma yönündeki girişimin çok az başarılı olabilmesi, esasında özel sektör işverenin sendikasılaştırma yönündeki katı tutumundan kaynaklanmaktadır.

**ÖZELLEŞTİRME SONRASINDA ÖRGÜTLENME
YÖNÜNDE GİRİŞİM VE ÇABALARINIZ OLDU MU ?**

	Sayı	Yüzde
OLDU	163	71,81
OLMADI	64	28,19
Toplam	227	100,00

**EĞER OLDU İSE BU GİŞİMLERİNİZ
BAŞARILI OLDU MU?**

	Sayı	Yüzde
HİÇ BAŞARILI OLMADI	88	51,46
KISMEN BAŞARILI OLDU	78	45,61
ÇOK BAŞARILI OLDU	5	2,92
Toplam	171	100,00

4.10.KAMU KURULUŞLARININ ÇALIŞANLARA SATILMASI KONUSU

Kamu kuruluşlarının çalışanlara satılması yada devredilmesi konusunda anket kapsamındaki kişilerin yüzde 64.84'ü bunun sorun yaratacağını, yüzde 30.86'sı iyi bir yol olduğunu belirtirlerken, yüzde 4.30'luk bir grup fikrinin olmadığını ifade etmiştir.

Bu rakamlar, çoğunluklu bir kesimin kamu kuruluşlarının çalışanlara satılmasını, sorun yaratacak bir konu olarak değerlendirdiklerini göstermektedir.

Genelde yüzde 30.86 olan "iyi bir yoldur" değerlendirmesi, Merkezlerde yüzde 27.45'e düşmekte, Şubelerde ise yüzde 33.12'ye çıkmaktadır.

KAMU KURULUŞLARININ ÇALIŞANLARA SATILMASI VEYA DEVREDİLMESİ SİZCE NASIL BİR YOLDUR?

	Sayı	Yüzde
İYİ BİR YOLDUR	79	30,86
SORUN YARATIR	166	64,84
FİKRİM YOK	11	4,30
Toplam	256	100,00

4.11.ÖZELLEŞTİRMENİN ÖNLENEBİLMESİ İÇİN MÜCADELE YOLLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Özelleştirmenin önlenbilmesi konusunda birinci derecede öncelik verilen yol, **kamuoyunu aydınlatma** olarak ifade edilmiştir. Bu yolu birinci derecede öncelikli tanımlayanlar oran olarak yüzde 70.37'dir. Birinci derecede öncelik sıralamasında *ikinci yolu* yüzde 47.39 ile **kitlesel gösteriler**, *üçüncüyü* yüzde 41.63 ile **parlementonun kullanılması**, *dördüncüyü* yüzde 41.56 ile üretimden gelen gücün kullanılması ve sonuncusunu yüzde 28.44 ile yargı yolunun kullanılması oluşturmaktadır. Birinci derecede öncelikte son sırada yer alan yargı yolu, doğal olarak üçüncü derece önceliğinde yüzde 31.19 ile ilk sıraya yükselmektedir.

Özelleştirme mücadelesinde birinci derecede önem verilen **kamuoyunu aydınlatma gereği**, bugüne kadar kamuoyunda tek yanlı olarak sürdürülen propagandanın kırılması ve özelleştirmeyle ilgili gerçekler konusunda halkın aydınlatılması konusuna verilmesi gereken önem ve önceliği hatırlatmaktadır.

Yukarıda Genel için verilen bu rakamlar, Merkez ve Şube ayırımında ele alındığında, her iki alt düzeyde de en yüksek oranın kamuoyunu aydınlatma aldığı görülmektedir. Ancak Merkezlerde bu yol, genelden biraz yüksek bir oranla (yüzde 76.35), Şubelerde ise daha düşük bir oranla (yüzde 66.67) benimsenmektedir.

Gerek kamuoyunu aydınlatma, gerek kitlesel gösteriler, gerek üretimden gelen gücün kullanılmasında birinci derecede öncelik tercihi, Merkezlerde, Genele göre biraz daha yüksek çıkarken, parlamento ve yargı yollarında tersi bir durumla karşılaşılmaktadır. Bir başka ifadeyle, parlamento kullanılmasının birinci öncelik derecesinde benimsendiği genelde yüzde 41.63'lük oran, Merkezlerde yüzde 31.39'a, yargı yolunun kullanılmasında ise yüzde 28.47'den yüzde 20.69'a düşmüştür.

ÖZELLEŞTİRMENİN ÖNLENEBİLMESİ İÇİN MÜCADELE YOLLARI SİZCE,
ÖNCELİK SIRASINA GÖRE NASIL DİZİLEBİLİR?

	1.DERECE ÖNCELİK	2.DERECE ÖNCELİK	3.DERECE ÖNCELİK
YARGI YOLU	28,44	40,37	31,19
PARLAMENTONUN KULLANILMASI	41,63	40,72	17,65
KAMUOYU AYDINLATMA	70,37	25,51	4,12
KİTLESEL GÖSTERİLER	47,39	41,74	10,87
ÜRETİMDEN GELEN GÜCÜN KULLANILMASI	41,56	33,33	25,10

ÖZELLEŞTİRMENİN ÖNLENEBİLMESİ İÇİN MÜCADELE YOLLARI SIZCE, ÖNCELİKLİ SIRASINA GÖRE NASIL DİZİLEBİLİR? SORUSUNUN

MERKEZ - ŞUBE VE GENEL AYRIMINDAN ÇARPRAZ TABLOSU

						GENEL	
		MERKEZ		ŞUBE		Sayı	Yüzde
		Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde		
YARGI YOLU	1.DERECE ÖNCELİK	18	20,7	44	33,6	62	28,4
	2.DERECE ÖNCELİK	45	51,7	43	32,8	88	40,4
	3.DERECE ÖNCELİK	24	27,6	44	33,6	68	31,2
Toplam		87	100,0	131	100,0	218	100,0
PARLEMENTONUN KULLANILMASI	1.DERECE ÖNCELİK	27	31,4	65	48,1	92	41,6
	2.DERECE ÖNCELİK	36	41,9	54	40,0	90	40,7
	3.DERECE ÖNCELİK	23	26,7	16	11,9	39	17,6
Toplam		86	100,0	135	100,0	221	100,0
KAMUOYUNU AYDINLATMA	1.DERECE ÖNCELİK	71	76,3	100	66,7	171	70,4
	2.DERECE ÖNCELİK	20	21,5	42	28,0	62	25,5
	3.DERECE ÖNCELİK	2	2,2	8	5,3	10	4,1
Toplam		93	100,0	150	100,0	243	100,0
KİTLESEL ÖRGÜTLER	1.DERECE ÖNCELİK	50	54,9	59	42,4	109	47,4
	2.DERECE ÖNCELİK	33	36,3	63	45,3	96	41,7
	3.DERECE ÖNCELİK	8	8,8	17	12,2	25	10,9
Toplam		91	100,0	139	100,0	230	100,0
ÜRETİMDEN GELEN GÜCÜN KULLANILMASI	1.DERECE ÖNCELİK	45	45,5	56	38,9	101	41,6
	2.DERECE ÖNCELİK	31	31,3	50	34,7	81	33,3
	3.DERECE ÖNCELİK	23	23,2	38	26,4	61	25,1
Toplam		99	100,0	144	100,0	243	100,0

4.12. ÖZELLEŞTİRME KARŞITI KAMPANYANIN YÜRÜTÜMÜ

Özelleştirme mücadelesinin daha etkin bir yapıda sürdürülebilme eğilimini görebilme açısından çok önemli olan bu konuda, Genel düzeyde yüzde 88.26'lık, Merkezlerde yüzde 90.00'lık, Şubelerde ise yüzde 86.99'luk oranlara denk gelen "Yerel+Merkez+Diğer+Sendikalar+Diğer İşçi Konfederasyonları+Demokratik Kitle Örgütleriyle Güçbirliği" şeklindeki egemen görüş, araştırma kapsamındaki kişilerin *bu mücadelede mümkün olan en geniş katılımı tercih ettiğini* göstermektedir.

Merkez+Şube biraradalığında anket kapsamında yer alan kişiler, yüzde 88.26 oranıyla en geniş katılımı benimserlerken, bunu yüzde 6.10 ile "Yerel+Merkez+Konfederasyon İçi Diğer Sendikalarla", yüzde 5.16'yla "Yerel+Merkez+Diğer Sendikalar+Diğer İşçi Konfederasyonlarıyla" ve son olarak binde 4 oranıyla, hem yerel hem de merkezli düzeyde güçbirliği görüşünü belirtmişlerdir.

ÖZELLEŞTİRME KARŞITI KAMPANYALAR NASIL YÜRÜTÜLMELİDİR?

		Sayı	Yüzde
1	HEM YEREL HEM MERKEZİ DÜZEYDE	1	0,47
2	YEREL + MERKEZİ + KONF.İÇİ DİĞ. SEND. GÜÇBİRLİĞİ DÜZEYİNDE	13	6,10
3	2 + DİĞER İŞÇİ KONF. İLE GÜÇ BİRLİĞİ DÜZEYİNDE	11	5,16
4	3 + DEMOKRATİK KİTLE ÖRGÜTLERİYLE GÜÇ BİRLİĞİ DÜZEYİNDE	188	88,26
	Toplam	213	100,0

4.13. SENDİKA ve KONFEDERASYONUN ÖZELLEŞTİRME POLİTİKASINI, MÜCADELE ve FAALİYETLERİNİ DEĞERLENDİRME

Gerek sendikaların, gerekse Konfederasyonumuzun özelleştirme politikasını, mücadele ve faaliyetlerini değerlendirmede bildirilen görüş, ağırlıklı olarak **"yetersiz, daha etken şekilde karşı çıkılmalı"** şeklindedir. Genel düzeyde oranlar sendika için yüzde 59.50, Konfederasyon için yüzde 70.08; Merkezler düzeyinde sendika için yüzde 60.22, Konfederasyon için yüzde 79.38; Şubelerde ise sendika için 59.06, Konfederasyon için yüzde 63.95 olarak tespit edilmiş bulunmaktadır. Merkezlerin ve şubelerin kendi sendikalarının faaliyetlerini değerlendirirken biraz daha ihtiyatlı oldukları göze çarpmaktadır.

SENDİKANIN ÖZELLEŞTİRME POLİTİKALARINI NASIL DEĞERLENDİRİYORSUNUZ?

	Sayı	Yüzde	
YETERLİ	53	21,90	
YETERSİZ, DAHA ETKEN ŞEKİLDE ÖZELLEŞTİRMEYE KARŞI ÇIKILMALI	144	59,50	
YETERSİZ ÖZELLEŞTİRME KAÇINILMAZ BİR SÜREÇ OLARAK KABUL EDİLİP İŞ GÜVENCESİ VE SENDİKAL HAKLAR KURTARILMALIDIR	45	18,60	
Toplam	242	100,00	

KONFEDERASYONUNUZUN ÖZELLEŞTİRME KONUSUNDAKİ MÜCADELE VE FAALİYETLERİNİ NASIL DEĞERLENDİRİYORSUNUZ?

	Sayı	Yüzde	
YETERLİ	10	4,10	
YETERSİZ, DAHA ETKEN ŞEKİLDE ÖZELLEŞTİRMEYE KARŞI ÇIKILMALI	171	70,08	
YETERSİZ ÖZELLEŞTİRME KAÇINILMAZ BİR SÜREÇ OLARAK KABUL EDİLİP İŞ GÜVENCESİ VE SENDİKAL HAKLAR KURTARILMALIDIR	63	25,82	
Toplam	244	100,0	

**SENDİKANIZIN ÖZELLEŞTİRME POLİTİKALARINI NASIL
DEĞERLENDİRİYORSUNUZ?**

		YETERLİ		YETERSİZ, DAHA ETKEN ŞEKİLDE KARŞI ÇIKILMALI		YETERSİZ, KABUL EDİLİP İŞ GÜV. VE SEND. HAKLAR KURTARILMALI	
		Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
TÜR (MERKEZ-ŞUBE)	MERKEZ	26	27,96	56	60,22	11	11,83
	ŞUBE	27	18,12	88	59,06	34	22,82

**KONFEDERASYINUNUZUN ÖZELLEŞTİRME
KONUSUNDAKİ MÜCADELE VE FAALİYETLERİNİ NASIL
DEĞERLENDİRİYORSUNUZ?**

		YETERLİ		YETERSİZ, DAHA ETKEN ŞEKİLDE KARŞI ÇIKILMALI		YETERSİZ, KABUL EDİLİP İŞ GÜV. VE SEND. HAKLAR KURTARILMALI	
		Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
TÜR (MERKEZ-ŞUBE)	MERKEZ	3	3,09	77	79,38	17	17,53
	ŞUBE	7	4,76	94	63,95	46	31,29

4.14. SINIF ÇIKARI İLE OY VERİLEN PARTİ ARASINDA UYUM KONUSU

Araştırma kapsamında yeralan kişilerin yarısına yakını, sınıf çıkarı ile oy verdikleri partinin program ve uygulamaları arasında bir uyum görmezken, yüzde 33.6'sı kısmen, yüzde 15.51'i tamamen uyum olduğunu düşünmektedir. Yüzde 21.45'lik bir kesim ise bu konuda bir fikrinin bulunmadığını söylemektedir.

Parlamentodaki partilerin tümünün özelleştirme taraftarı olduğu konusunda ise genel bir ittifak oluşmaktadır "Özelleştirme taraftarı" sıralamasında Meclis'te grubu bulunan partilerden CHP yüzde 52.65 ile en düşük oyu alırken, onu yüzde 65.97 ile DSP, yüzde 79.92 ile FP, yüzde 85.77 ile DTP, yüzde 97.20 ANAP ve yüzde 97.59 ile DYP izlemektedir.

SINIF ÇIKARINIZ İLE OY VERDİĞİNİZ PARTİNİN PROGRAM VE UYGULAMALARI
ARASINDA UYUM OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYORMUSUNUZ?

	Sayı	Yüzde
EVET	38	15,51
HAYIR	120	48,98
KISMEN UYUM VAR	81	33,06
BU KONUDA BİR FIKRİM YOK	6	2,45
Toplam	245	100,00

**AŞAĞIDAKİ PARTİLERİN KİT VE ÖZELLEŞTİRME POLİTİKALARINI
NASIL DEĞERLENDİRİYORSUNUZ?**

	ÖZELLEŞTİRME TARAFTARI	ÖZELLEŞTİRME KARŞITI	NET BİR GÖRÜŞ BELİRTMİYORLAR	FİKRİM YOK
ANAVATAN PARTİSİ	97,20	0,40	2,40	
BÜYÜK BİRLİK PARTİSİ	64,53	2,99	21,37	11,11
CUMHURİYET HALK PARTİSİ	52,65	13,47	33,47	0,41
DEMOKRATİK SOL PARTİ	65,97	5,88	26,05	2,10
DEMOKRAT TÜRKİYE PARTİSİ	85,77	0,84	7,95	5,44
DOĞRU YOL PARTİSİ	97,59		2,41	
EMEK PARTİSİ	6,54	66,36	4,21	22,90
FAZİLET PARTİSİ	79,92	3,77	13,39	2,93
HALKIN DEMOKRASİ PARTİSİ	9,45	42,29	11,94	36,32
İŞÇİ PARTİSİ	4,98	77,38	4,52	13,12
MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ	58,52	6,55	27,07	7,86
ÖZGÜRLÜK VE DAYANIŞMA PARTİSİ	6,60	61,32	6,60	25,47
DİĞER PARTİLER	13,25	2,41	8,43	75,90

4.15. "SOSYAL DEVLET"İN KORUNMASI VE GELİŞTİRİLMESİ İÇİN YAPILMASI GEREKENLER

Özelleştirmenin esas hedefi durumunda bulunan "Sosyal Devlet"in korunması ve geliştirilmesi yönünde birinci derecede öncelikli kabul edilen konu, **Devletin eğitim-sağlık-sosyal güvenlik hizmetlerinin geliştirilmesi gerekliliği**'dir. Bu şekilde tercih yapanların oranı yüzde 64.08'dir. Çalışan kesimin parlamentodaki ağırlığını arttırmasını birinci derecede savunanlar yüzde 59.59 ile ikinci, çalışma hayatını daha adil bir yapıya kavuşturmak için düzenleme yapılmasını savunanlar yüzde 45.45 ile üçüncü, devletin yasa koyucu, adaleti-güvenliği sağlayıcı, piyasayı düzenleyici yönüyle geliştirilmesini savunanlar yüzde 42.06 ile dördüncü ve KİT'lere sahip çıkılarak geliştirilmesini savunanlar yüzde 31.97 ile son sırayı almaktadır. Bu durumda, sorunun esas ve nihai çözümünde genel görüş, devletin eğitim, sağlık ve sosyal güvenlik gibi temel görevlerinin geliştirilmesi ile çalışan kesimin parlamentodaki ağırlığını arttırması olmaktadır.

SİZCE SOSYAL DEVLETİN KORUNMASI VE GELİŞTİRİLMESİ İÇİN NELER YAPILMALIDIR?

	1.DERECE ÖNCELİK	2.DERECE ÖNCELİK	3.DERECE ÖNCELİK
KİT'LERE SAHİP ÇIKILMALI VE GELİŞTİRİLMELİDİR.	37,97	3,49	29,54
DEVLETİN EĞİTİM, SAĞLIK, SOSYAL GÜVENLİK HİZMETLERİ GELİŞTİRİLMELİ	64,08	28,16	7,76
DEVLET YASA KOYUCU, ADALETİ VE GÜVENLİĞİ SAĞLAYACAĞI PIYASAYI DÜZENLEYİCİ YÖNÜYLE GELİŞTİRİLMELİDİR.	42,06	37,34	20,60
ÇALIŞMA HAYATINI DAHA ADIL BİR YAPIYA KAVUŞTURMAK İÇİN DÜZENLEMELER YAPILMALIDIR.	45,45	41,32	13,22
ÇALIŞAN KESİMİN PARLAMENTODAKI AĞIRLIĞI ARTTIRILMALIDIR.	59,59	26,94	13,47

5. BÖLÜM

SONUÇ: ÖZELLEŞTİRMEYE KARŞI ÇIKMAK SOSYAL DEVLETİ KORUMANIN ASGARİ KOŞULUDUR.

Dünya ekonomisi yirminci yüzyılın bu son günlerinde yani bir bunalım dalgasıyla sarsılıyor. Son yirmi yılın yeni-liberal politikalarının, son 10 yılın küreselleşme hareketinin faturası şimdiden ağır bir biçimde ödenmeye başlanmış bulunuyor.

Uluslararası eşitsizlikleri arttıran, gelir dağılımını hem ülke hem de dünya ölçeğinde bozan, onyılların birikimini mali sermayenin kriz tehdidi altına sokan küreselleşme olgusu, bugün herkes tarafından sorgulanıyor. Egemen ekonomilerin finans merkezlerinin sözcüsü durumundaki IMF ve Dünya Bankası dahi bugün ülke yöneticilerini sermaye hareketlerini denetimsiz bırakmamaya çağırıyor. Henüz bir yıl önce toz kondurulmayan küreselleşme hareketi, bugün kuşkuyla karşılanmaya başlıyor.

Resmi verilere göre bugün dünya nüfusunun beşte birini oluşturan 1 milyar insan "eksik istihdam" denilen işsizlik tanımına dahil ediliyor. Uzakdoğu Asya'dan yayılan bunalım bu rakama şimdiden onmilyonlarca yeni işsizi eklemiş bulunuyor. Birçok toplum son 30 yıldır gerçekleştirdiği kalkınma hamlesinin tekbir darbeyle yerle bir edildiğine tanık oluyor. Bunalımın en ağır sillesi ücretli çalışan kesimler üzerine bindiriliyor; binbir bedel ödenerek kazanılmış haklar, ulaşılmış yaşam düzeyleri tahrip ediliyor.

Bugün sorgulanan sadece küreselleşme olgusu değil. Onun ikiz kardeşi durumundaki **özelleştirme** hareketi ve devleti küçültme ideolojisi de suçlu iskemlesine oturturmaya başlanıyor. KİT'leri en fazla tasfiye etmiş, sosyal devleti en fazla geriletmiş, devletin piyasaları düzenleme araçlarını en fazla elinden çıkarmış bulunan ülkeler bugün krize karşı en donanımsız konumda olanları oluşturuyor. Kriz bu ülkelerin toplumlarını daha da acımasızca vuruyor.

Dünyada küreselleşme ve özelleştirme dalgaları hızını kesmiş ve tartışmalı hale gelmişken, Türkiye'yi yönetme iddiasında olanlar özelleştirmeyi hızlandırmakla övünüyorlar; daha kapsamlı ve hızlı programlar yapmak peşinde koşuyorlar! Sermaye çevreleri ve her kesimden özelleştirme yandaşları, her türlü gerçek dışı iddiaya başvurarak özelleştirmeyi hızlandırmaya ve parsadan pay kapmaya çalışıyorlar.

Özelleştirme cephesinin iştahı KİT'lerle de sınırlı kalmıyor; her türlü kamusal mal ve hizmetin üretiminin özelleştirilmesini, her türlü sosyal hizmetin, sağlığın, eğitimin, para karşılığı sunulmasını talep ediyorlar. "Herşey piyasada belirlensin" istiyorlar, bu yüzden "yararlandıkça öde" aldatmacasını dayatıyorlar. Ve adım adım da ilerliyorlar.

Halkın büyük bölümünün, başta ücretlilerin, vergilerini kuruşu kuruşuna ödemediğini unutuyorlar. KİT'ler ve kamusal hizmetler üzerinde en fazla onların söz sahibi olduğunu dikkatlerden kaçırmaya çalışıyorlar. Ulusal servetin inanılmaz ölçüde eşitsiz bölüşüldüğünü, toplumun yüzde sekseninin ulusal gelirin ancak yüzde 45'ine ulaşabildiğini görmezden geliyorlar.

Keyfiliklerini anayasa ve yasa tanımazlıkla sürdürüyor, özelleştirmeyi liberal hukuk düzeninin gerekleriyle dahi uyumlu kılma zahmetine katlanmıyorlar. Satış kararlarına karşı verilen yürütmeyi durdurma ve iptal kararlarını uygulamamakta direniyorlar. Hukuk tanımazlığı bir yöntem, bir davranış tarzı haline getirmiş bulunuyorlar. Hukuk tanımazlık beraberinde her türlü keyfiliği, satış şartnamelerine bile uyulmamasını, özelleştirmenin bir vurguna, talana, peşkeşe dönüştürülmesini getiriyor.

İnsanlar, çalışanlar, işletmelerle beraber devrediliyor ama bir eşya kadar güvenceleri olamıyor. İşsizlik sigortasının yokluğunda onbinlerce işçi işinden, aşından ediliyor. İşten çıkarılanların teknik olarak gerekli olan bazıları asgari ücret düzeyinden ve tüm haklarını kaybederek yeniden işe alınabiliyor. Devreye taşeron sokularak tüm sosyal haklar ve örgütlenme hakları üzerinden silindir geçiriliyor.

Özelleştirilecek kuruluşlar sadece düşük değerden satılmıyor; aynı zamanda yüksek satış maliyetleri kamunun üzerine aktarılıyor. İşçilerin kıdem tazminatlarını genellikle devlet üstlendiği gibi, satış öncesi teknoloji yenileme yatırımları yapılarak sermayeye çift kaymaklı ikramlar hazırlanıyor.

KİT'lerin bütçe üzerinde yük oldukları, verimsiz ve karsız çalıştıkları yalanları atılarak yıllardır halkın gözünden düşürülmeleri ve "sat kurtul" anlayışının benimsenmesiyle talancı yöntemlerin meşrulaştırılması amaçlanıyor. Oysa KİT'lerin bütçeden aldıklarından daha fazlasını bütçeye kâr payı olarak geri ödedikleri, ayrıca ödedikleri vergilerin bütçe vergi gelirlerinin yüzde 40'ını aştığı, halkın gözünden kaçırılıyor.

KİT'lerin toplam bilançosunun bütün engellere rağmen 1995 sonrasında yeniden kârlı duruma gelişi ve birçok sektörde özel sektörden daha verimli çalıştığı gizleniyor. KİT'lerin bunların dışında yarattıkları istihdam ve üretimle, sendikalaşmaya bağlı işyeri demokrasisiyle, milli gelire, toplumsal barışa ve demokratik toplum yapısına yaptıkları vazgeçilmez katkılar küçümseniyor veya görmezden geliniyor

KİT'ler bütçeyi beslerken, bütçe harcamalarının yüzde 43'ünün faizcilere aktarılması sorun olarak gösterilmiyor. KİT'ler bütçe vergi gelirlerinin yüzde 40'ını sağlarken, faizcilerin vergilerin yüzde 73'üne el koyması yadırganmıyor!

KİT'ler özelleşince vergileri kim ödeyecek sorusu hiç sorulmuyor!

KİT'ler devredilince, çeşitli kamu kuruluşlarının hizmetleri özelleştirilince sosyal devlet hangi iktisadi araçlarla korunabilecek konusu tartışılmıyor!

Sosyal devleti korumanın ve geliştirmenin, ancak ve ancak devletin üretken yönünün korunmasıyla, KİT'lere ve kamu kuruluşlarına sahip çıkılması ve geliştirilmesiyle sağlanabileceği dikkatlerden kaçırılıyor!

Güçlü ve bağımsız bir Türkiye'nin, Cumhuriyet'in ekonomik, sosyal ve demokratik kazanımlarının KİT'lerin ve kamusal hizmet arzının geliştirilmesiyle pekiştirilebileceği gerçeği çarpıtılıyor!

**İŞTE BÜTÜN BU
NEDENLERLE GÜN,
HER TÜRLÜ ÖZELLEŞTİRMEYE
KARŞI ÇIKMA GÜNÜDÜR!**

**ÖZELLEŞTİRMEYE KARŞI
SOSYAL VE ÜRETKEN
BİR DEVLET YAPISINI
SAVUNMA GÜNÜDÜR!**

**GÜN, MÜCADELEYİ YARGIDAN
KAMUOYUNA
İŞYERİNDEN MEYDANLARA,
PARLEMENTODAN ÜRETİMDEN
GELEN GÜCÜMÜZE
TAŞIMANIN GÜNÜDÜR!**

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi

